КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 138 (6742). 13 июль, 1976 йил ◆ СЕШАНБА Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» БОШҚАРМАСИ МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҒИНИ БАЖАРИШ СОҲАСИДАГИ ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон сув хўжалиги ташкилотларининг механизаторлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съездининг тарихий қарорларини зўр якдиллик ва чуқур мамнуният ҳиссларига тўлиб қабул қилдилар.

Улар жонажон партиянинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишга қаратилган йўлини якдиллик билан маъқуллаб, барча совет кишилари сингари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини янги муваффақиятлар, юксак ижодий активлик билан нишонламоқдалар.

Сув хўжалиги қурилиши ташкилотларининг ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС XXV съезди қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, янги объектларни муддатидан илгари ишга тушириш, иш сифатини яхшилаш ва қимматини пасайтириш юзасидан ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Улар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили учун мелиорация соҳасида белгиланган кенг программани шараф билан бажаришга қатъий бел боғлаганлар.

«Голодностепстрой» бошқармасига қарашли «Дренажстрой» тресги 24-кўчма механизациялашган колоннасининг механизаторлари А. А. Рон, Л. П. Бессуднов, И. А. Муборакшин, Ш. Г. Калимулин, Қ. Ортиқов, Х. Асилов, А. С. Пашкевич, Р. С. Зокиров ўртоқлар КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ўнинчи беш йиллик—самарадорлик ва сифат беш йиллигини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонлашга қарор қилиб, ўнинчи беш йиллик мобайнида икки беш йиллик планни бажариш юзасидан ўз зиммаларига қуйидаги юксак мажбуриятларни олдилар:

— беш йиллик планда бир бульдозер учун белгиланган 900 минг кубометр ўрнига 1800 минг кубометр ер ишларини бажариш;

— беш йиллик планда бир скрепер учун белгиланган 455 минг кубометр ўрнига 910 минг кубометр ер ишларини бажариш;

— беш йиллик мобайнида ўн нафардан бульдозерчи ва скреперчи тайёрлаш;

— капитал ремонтсиз бир механизм билан пландаги 6000 ўрнига 7500 машина-соат иш бажариш;

— ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили планини Мирзачўл ўзлаштира бошланганлигининг 20 йиллигигача бажариш;

— ишни нуқул «яхши» ва «аъло» баҳолар билан бажариш.

Улар ушбу мажбуриятларни олиб, Ўзбекистондаги барча механизаторларни ўз ташаббусларини қўллаб-қувватлашга чақирадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Голодностепстрой» бошқармасининг ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилиб, ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишлаётган механизаторлари А. А. Роч, Л. П. Бессуднов, И. А. Муборакшин, Ш. Г. Калимулин, Қ. Ортиқов, Х. Асилов, А. С. Пашкевич, Р. С. Зокиров ўртоқларнинг ташаббусини маъқуллади.

Область ва район партия комитетлари, Ўзбекистон касаба союзлари республика совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» ва «Узглавводстрой» шу механизаторларнинг қимматли ташаббусларини кенг ёйишлари лозим. Механизаторларнинг ватанпарварлик ташаббуси барча партия ташкилотларида ва меҳнаткашларнинг коллективларида муҳокама қилинсин, 1976 йилни ва умуман беш йилликни муносиб тугаллаш юзасидан социалистик мусобақа кенг авж олдирилсин.

Республика газеталари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетига илғорлар ва уларнинг издошлари иш тажрибасини, социалистик мусобақанинг бориши ва натижаларини ҳар томонлама ёритиш топширилди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

«ИЗВЕСТИЯ» ГАЗЕТАСИНИНГ 1976 ЙИЛ 7 ИЮЛДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН «ПАХТА, БЕДА, ГЎШТ» САРЛАВҲАЛИ МАҚОЛАСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Известия» газетаси Учқўрғон районидаги Ленин номли «Ҳурмат белгиси» орденли совхоз директори Ф. Турсуновнинг мақоласини 1976 йил 7 июлда эълон қилиб, бу мақолада суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантириш ва интенсивлаштириш соҳасида партия мўлжаллаган тадбирларни хўжаликда амалга ошириш соҳасидаги қимматли тажриба умумлаштирилганлигини таъкидлайди.

Пахта — беда алмашлаб экилишининг ўзлаштирилиши тўққизинчи беш йилликда йилига пахта етиштиришни ўртача ҳисобда саккизинчи беш йилликдаги 9,5 минг тонна ўрнига 12,8 минг тоннага ўстиришни таъминлади.

Ердан, қишлоқ хўжалик техникасидан, меҳнат ва моддий ресурслардан самарали фойдаланиш туфайли 1975 йилда хўжаликнинг рентабеллиги 58,3 процентни ташкил этди.

Совхоз меҳнаткашлари бу йил ўз зиммаларига 15 минг тонна пахта, 2,3 минг тонна сут ва 500 тонна гўшт ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан социалистик мажбурият олдилар.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Учқўрғон районидаги Ленин номли «Ҳурмат белгиси» орденли совхоз коллективининг пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштириш соҳасидаги ҳамда ички хўжалик иқтисослаштириш резервларидан янада тўлароқ фойдаланиш ҳисобига ўнинчи беш йиллик планларини муддатидан илгари бажаришга ва шу негизда пахтачиликнинг етакчи соҳа бўлиб қолишини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, республика қишлоқ хўжалиги органларига алмашлаб экишни тезроқ ўзлаштириш юзасидан белгиланган йўлни изчиллик билан амалга ошириб келаётган ва шу асосда деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда янги муваффақиятларга эришаётган илғор колхозлар билан совхозларнинг тажрибасидан қишлоқ хўжалигига раҳбарлик практикасида янада тўлиқроқ фойдаланиш таклиф этилди.

Республика газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш соҳасида республикадаги колхозлар билан совхозларнинг илғор тажрибасини мунтазам равишда ёритиб туриш топширилди.

(«Пахта, беда, гўшт» сарлавҳали мақола газетанинг учинчи саҳифасида босилди).

МЕҲНАТДА ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИГА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент областининг колхозчиларини, совхоз ишчиларини, механизаторларини, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва тайёрлов органлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини катта меҳнат ғалабаси—бошоқли дон экинларини давлатга сотиш топшириғини муддатидан илгари бажарганликлари билан самимий табриклайдилар.

Область колхоз ва совхозлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, илғор тажриба ҳамда фан ютуқларини практикага кенг жорий қилиб, буғдой ва арпадан мўл ҳосил етиштирдилар, давлатга 45 минг тонна ёки бошоқли дон экинлари харид қилиш 2,5 йиллик планига тенг дон сотдилар.

Областнинг ҳамма районлари бу катта меҳнат ғалабасига муносиб ҳисса қўшдилар. Юқори Чирчиқ ва Оҳангарон районларининг хўжаликлари Ватан омборларига 12 минг тоннадан ғалла етказиб бердилар. Оққўрғон районидаги Навоий номли, Вотинцев номли колхозлар, «Оққўрғон», Сегизбоев номли совхозлар, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Ҳамза номли, Карл Маркс номли колхозлар, «Кўкорол» совхози ҳар гектар ердан 30—35 центнер ғалла йиғиштириб олдилар.

Оҳангарон районидаги «Оҳангарон», «Ғаллақудуқ», С. Раҳимов номли, Серго номли совхозлар, Юқори Чирчиқ районидаги К. Маркс номли, «Ўзбекистон», «Гулистон», Энгельс номли колхозлар лалмикор ерларнинг ҳар гектаридан 15—18 центнердан ғалла хирмони кўтардилар.

Абдураҳмон Қўзиев, Александр Николенко, Эргаш Нуржоев, Анорбой Мавлонов, Самад Усмонов, Ли Су Ман ва бошқа кўпгина комбайнчилар бошоқли дон экинларини йиғиштириб олишда яхши меҳнат қилдилар.

Область хўжаликларида маккажўхори донидан ва шолидан мўл ҳосил олиш кутилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент областининг партия, совет ва хўжалик органлари, қишлоқ хўжалигининг барча ходимлари ушбу йилни муваффақиятли якунлайдилар, пахта ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарадилар, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида Ватанни янги муваффақиятлар билан қувонтирадилар, деб астойдил ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ область комитети районлар, колхоз ва совхозлар ўртасида давлатга сабзавот, картошка ва хўл мева сотиш бўйича шу йил 1 июлгача бўлган социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқиб қарор қилдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг кўчма Қизил байроғи **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари **Р. Қ. Қамбаров,** район ижроия комитетининг раиси **Б. С. Тошхўжаев,** қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи **Д. Х. Ҳайдаров,** район комсомол комитетининг секретари **М. Жалилова,** қишлоқ хўжалик ва тайёрлов ходимлари касаба союзлари район комитетининг раиси **С. Исмоилов,** қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича бош давлат инспектори **Э. Халилов)** берилди. Бу район меҳнаткашлари давлатга ассортимент бўйича сабзавот маҳсулоти сотиш йиллик планини 35,1 процент, картошка бўйича 13 процент, хўл мева бўйича 30,6 процент бажардилар. Июнь ойида йиллик планга нисбатан сабзавот етиштириш бўйича 22,6 процент, картошка бўйича 13 процент, хўл мева бўйича 23 процент миқдорида ўсишга эришилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **Калинин номли колхозга** (раиси **Ф. Абдуллаев,** партия ташкилотининг секретари **К. Тошев)** берилди. Колхоз коллективи давлатга сабзавот сотиш йиллик планини 33 процент, картошка сотиш планини 43 процент хўл мева сотиш планини 130 процент қилиб адо этди. Июнь ойида йиллик планга нисбатан сабзавот етиштириш бўйича 27 процент, картошка бўйича 42 процент, хўл мева бўйича 130 процент миқдорида ўсишга эришди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **«Қорасув»** совхозига (директори **Р. Дадахўжаев,** партия ташкилотининг секретари **М. Ёқубова)** берилди. Совхоз ишчилари давлатга сабзавот маҳсулотлари сотиш планини 39 процент, картошка сотиш планини 30 процент, хўл мева сотиш планини 110 процент қилиб бажардилар. Июнь ойида йиллик планга нисбатан сабзавот етиштириш бўйича 25 процент, картошка бўйича 30 процент, хўл мева бўйича 14 процент ўсишга эришилди.

Область матлубот жамиятига Калинин райони, шу райондаги Калинин номли колхоз ҳамда «Қорасув» совхозига илғор сабзавоткорларга бериш учун биттадан енгил автомашина ажратиш юклатилди.

«САЛЮТ-5»: УЧИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 12 июль. (ТАСС). Космонавтлар Б. В. Волинов билан В. М. Жолобов «Салют-5» орбитал илмий станциясининг учиш программасига мувофиқ станциядаги асбоб-ускуналарни очиш ва борт аппаратларини текшириш юзасидан кўпчилик операцияларни тугаллаганларидан кейин илмий-тадқиқотлар ва экспериментларни бажаришга киришдилар.

Экипаж навбатдаги иш куни давомида қўл спектрографи ёрдами билан Ер юзининг айрим районларини ва Ернинг қоронғи уфқини спектрографиялашни амалга оширди. Бу экспериментлар табиий ресурсларни тадқиқ қилиш ва атмосфера составига кирувчи компонентларнинг вертикаль тақсимланишини ўрганиш мақсадида ўтказилмоқда. Космонавтлар бортдан олиб берилган телевизион репортажда спектрограф билан ишлаш ҳақида гапириб бердилар.

Медицина тадқиқотлари комплексига вестибуляр аппаратнинг вазнсизлик шароитларида электр қўзғатишларига бўлган сезгирлигини аниқлаш юзасидан ўтказилган экспериментлар киради. Бу ўлчашлар бундан кейин ҳам давом эттирилади. Ана шу ўлчашларнинг материаллари космонавтларни танлаш ва уларнинг машқларини ўтказиш методларини янада такомиллаштириш учун зарурдир. Космонавтлар космик парвоз шароитида қон айланиш функциясини тадқиқ қилиш учун кўп вазифани бажарувчи клиник аппаратдан фойдаландилар. Бу аппарат юрак иши, томирлар тонуси ҳақидаги маълумотларни қайд қилиш, нафас олишни назорат этиш имконини беради.

Борис Волинов билан Виталий Жолобов алоқа сеансларида вазнсизликка кўникиб, иш маромини тўла-тўкис ўзлаштирганликларини хабар қиладилар.

«Салют-5» станциясининг учиши давом этмоқда.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТАБИАТ МУЗЕЙИНИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, табиёт-илмий билимларни пропаганда қилиш соҳасидаги хизматлари учун ва ташкил топган кунга 100 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР табиат музейи **«Ҳурмат белгиси»** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 йил 9 июль.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 12 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(топшириққа нисбатан процент ҳисобида: биринчи стун —ҳосили ўриб олинган майдон, иккинчи стун—тайёрланган дон).

Ўрта Чирчиқ	100,0	107,6
Калинин	100,0	106,5
Тошкент	100,0	106,5
Қуйи Чирчиқ	100,0	103,7
Орджоникидзе	100,0	103,3
Бўка	94,2	102,2
Пискент	100,0	102,0
Оққўрғон	100,0	101,4
Чиноз	100,0	100,1
Оҳангарон	100,0	100,0
Юқори Чирчиқ	69,9	98,1
Янгийўл	100,0	93,4
Бекобод	100,0	84,0
Бўстонлиқ	40,7	67,1
Область бўйича	87,9	98,3

ҲАМ ДОН, ҲАМ ОЗУҚА

Сўз-Юз центнерчи маккажўхорикорларга

СУРАТДА: бригада бошлиғи А. Илёсов бўлиқ маккажўхориларни кўздан кечираётир.

А. Абалян фотоси.

ШУ кунларда бепоён пахтазорларда, тўкин-сочин сабзавот майдонларида, сермаҳсул боғларда ва чорвачилик фермаларида бўлган киши фақат бир нарсанинг — ҳар бир қишлоқ меҳнаткашининг юксак орзу-умид билан сидқидилдан меҳнат қилаётганлигининг гувоҳи бўлади. Ҳа, бу йил ҳамма жабҳада жўшқин меҳнат йилига айланган. Бу бежиз эмас, албатта. КПСС XXV съездининг тарихий қарорлари ҳақиқатан ҳам янги-янги меҳнат ғалабалари сари руҳлантирувчи катта куч сифатида майдонга келди.

Колхоз ва совхоз, бригада ва звено коллективлари, пахтачиликда донг таратган тажрибали миришкорлар ўнинчи беш йилликни муддатидан илгари якунлаш юзасидан юксак мажбуриятлар қабул қилиб, мисли кўрилмаган ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Бир группа машҳур механизаторларнинг ўртоқ Л. И. Брежневга йўллаган мактублари ва унинг самимий жавоб сўзлари, механизаторларнинг куч-ғайратига катта ишонч билдириб, изҳор этган истаклари барча дала меҳнаткашларининг кучига-куч ғайратига ғайрат қўшди. Ҳозирги кунда эллик центнерчи пахтакорлар сафининг беқиёс кенгайиб кетганлиги, дон учун экилган маккажўхори майдонларида ҳосилдорликни 100 центнердан ошириш учун бошланган курашнинг кенг қулоч ёйганлиги ҳам ана шундандир. Бу ватанпарварлик ҳаракатлари пахтадан ва дон учун экилган маккажўхоридан ўртача ҳосил олиб келаётган кўплаб коллективларни ҳам юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилишга руҳлантириб юборди.

Биз ўтган йили дон учун экилган маккажўхоридан салкам 70 центнердан ҳосил кўтарган эдик. Бу кўрсаткични шу йилнинг ўзидаёқ 100 центнерга кўтариш, албатта осон иш эмас. Шунинг учун ҳам биз дастлаб юз центнерчилик ҳаракатига қўшилиш-қўшилмаслик хусусида бироз иккиландик. Аммо, бу йилги оби-ҳавонинг деҳқончилик учун жуда қулай келганлиги, айниқса бутун мамлакатимиз бўйлаб кенг қулоч ёйган қизғин меҳнат кўтаринкилиги бизда ўз кучимизга катта ишонч туғдирди. Бутун бригада аъзолари ўзаро маслаҳатлашиб, имкониятларимизни чамалаб олдик ва ҳосилдорликни 100 центнерга етказиш, ҳар гектар ердан силос учун 450 центнердан маккажўхори поясини йиғиштириб олиш юзасидан конкрет социалистик мажбурият шартларини ишлаб чиқдик.

Шуни ҳам айтиш кераккки, бу йил биз дон учун маккажўхори экилган 80 гектар ернинг 65 гектарига чорва молларига озуқа бўладиган лавлаги қўшиб экдик. Бу эса биздан қўшимча меҳнат ва икки хил экинга бир йўла ишлов беришда омилкорлик талаб қилади. Маккажўхоричилик бригадасига бошлиқ бўлиб ўтганимга эндигина уч йил бўлганлиги учун бу вазифа жуда мураккаб туюлган эди. Бироқ, маккажўхоричилик соҳасида анчагина тажриба орттирган кишилар маслаҳатига таяниб иш тутаётганлигимиз сабабли шу пайтгача қилган меҳнатимиз зое кетмади. Маккажўхори ҳам, лавлаги ҳам биз кутгандан анча яхши ривожланмоқда.

Бу йил барака уруғи қадаш пайтида 90х20 схемасини танладик. Чунки, ниҳолларнинг қалинлиги шундай бўлганида озуқа учун экилган лавлаги ҳам қисилиб қолмай, эркин ривожланади.

Маккажўхори уруғини экиш билан бир пайтда ҳар гектар ерга 100 килограмм азот ўғити берилди. Ернинг нами етарли бўлганлиги учун тез униб чиққан ёш ниҳоллар ана шу дастлабки озуқадан тўла таъминланиб, биринчи культивацияни бошлаш муддати тезлашди. Ана шу дастлабки культивациянинг ўзидаёқ, биз калий, аммофос, сульфатаммоний, минерал ўғитларини ҳар йилдагидан бироз кўпроқ миқдорда бердик.

Биринчи культивация чуқур ва сифатли ўтказилиб, минерал ўғитларни кўпроқ берганимиз учун ниҳоллар тез чанқаб, биринчи сувни ҳар йилгига қараганда илгарироқ бердик. Натижада унинг ривожланиши ҳам тезлашди.

Маккажўхорининг бўйи ўсиб, трактор юролмайдиган бўлиб қолгунга қадар уч марта суғориб, 5—6 марта культивация қилиш режасини тузган эдик. Ишни аниқ план асосида олиб борганлигимиз, техника имкониятидан тўла фойдаланганлигимиз учун зарур агротехник ишловларни ўз муддатида тугалладик.

Ҳозир бир текис ўсиб ривожланаётган маккажўхоримизнинг бўйи икки метрдан ошди. Ҳар бир тупда камида иккитадан сўта бор. 20—30 процент маккажўхори эса учтадан сўта бойлаган.

Ўтган йили сўталардан 10—15 та намуна олиб, уларнинг донини эринмасдан санаб кўрган эдик. Ўртача мингтадан тўғри келган эди. Бироқ, майда бўлганлиги учун яхши тарози босмаганди.

Бу йил ишлов беришда ўзгачароқ усулларни қўллаганлигимиз сабабли экинимизнинг ривожи бултургидан анча яхши. Шу кеча-кундузда ҳамма карталарни қайтадан қондириб суғоришга ҳаракат қилаётирмиз. Чунки, тупроқ таркибида минерал ўғитлар етарли. Захлатиб суғорилгандан сўнг экинлар бу ўғитлрадан тўла баҳраманд бўлиб, сўталар ҳам, сўталардаги дон ҳам анча йириклашади.

Бир сўз билан айтганда бу йил илғорлар тажрибасига таяниб, агротехник ишловни қулай фурсатларда амалга ошириб, социалистик мажбуриятимизга яраша мўл ҳосил тўплашга эришмоқдамиз. Бригадамиз аъзолари ҳосилдорликнинг юз центнердан ошишига шубҳа қилмаётирлар. Бундан ташқари, ҳар гектар ердан 350 центнердан лавлаги ҳосили кўтарсак, социалистик мажбуриятимизнинг барча шартларини тўла бажаришга эришган бўламиз.

Атлас ИЛЁСОВ,
Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхоз маккажўхоричилик бригадаси бошлиғи.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ТАЖРИБАСИДАН

ЯНГИ МАРОСИМЛАР — ҲАЁТГА

М. МУСАХОНОВ,
Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари.

Кенг меҳнаткашлар оммасининг коммунистик онглилик тарбияси, коммунизм жамиятининг муносиб қурувчиси бўлган янги инсонни шакллантириш проблемалари Коммунистик партиянинг кенг қиррали ишида ҳар доим катта ўрин эгаллаб келди ва эгалламоқда. Партия ана шу вазифани амалга оширар экан, меҳнаткашларнинг онглилиги қанча юқори бўлса, уларнинг коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишдаги, меҳнатнинг коммунистик формалари ва кишилар ўртасидаги янгича алоқаларни ривожлантиришдаги ижодий активлиги шунча кўп ўсади, янги жамият қуриш вазифалари тез ва муваффақиятли ҳал этилади деган ленинча кўрсатмага қатъий амал қилмоқда.

КПСС XXV съезди партия ташкилотларини совет кишиларини ғоявий тарбиялашни янада такомиллаштиришга даъват этди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев Марказий Комитетнинг XXV съездига Ҳисобот докладида партиянинг ҳозирги шароитдаги идеология вазифалари ҳақида гапирар экан, шундай деб таъкидлади:

«Партия ташкилотларининг тажрибаси бизга қандай йўлдан бориш кераклигини кўрсатиб бермоқда. Шу йўлдан борсак, идеология ишининг самарадорлигини оширишга эриша оламиз. Бу йўл — бутун тарбия ишини комплекс тарзда олиб бориш, яъни меҳнаткашлар турли группаларининг хусусиятларини ҳисобга олиб, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва аҳлоқий тарбияни бир-бири билан чамбарчас боғлаб олиб бориш йўлидир».

Бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда янги, совет маросимлари ва анъаналарини кишилар турмушига жорий этиш айниқса муҳим роль ўйнайди.

Идеология ишининг бу муҳим томони областимиз партия ташкилоти диққат марказида турибди. Биз бу борада КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кўрсатмаларига қатъий амал қилмоқдамиз.

Кишиларнинг меҳнат фаолияти ҳамда уларнинг шахсий турмуши билан боғлиқ бўлган ижтимоий-сиёсий маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва турмушга татбиқ этиш масалалари партия комитетлари, ижроия комитетлари мажлисларида ҳамда маҳаллий советларнинг сессияларида мунтазам муҳокама қилиб борилмоқда. Янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ҳамда меҳнаткашлар турмушига татбиқ этиш бўйича жамоатчилик асосида ишлайдиган область, шаҳар ва район советлари тузилди ва улар шу кунларда самарали иш олиб бормоқдалар. Мунтазам суратда ўтказилаётган семинар-кенгашлар, илмий-амалий ва назарий конференциялар ана шу муҳим проблемаларга бағишланмоқда. Янги маросим ва анъаналар пропагандаси оммавий ахборот воситаларидан ҳам кенг ўрин олмоқда.

Ана шу йўналишдаги идеология ишларини такомиллаштиришда бизга айниқса ўтган йилнинг май ойида қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш ва қишлоқда турмуш маданиятини ошириш проблемалари масалаларига бағишлаб Тошкент шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток Ш. Р. Рашидовнинг ана шу конференцияда қилган доклади катта ёрдам кўрсатди.

КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун социалистик мусобақанинг кенг авж олдирилгани ана шу шонли анъананинг нақадар ҳаётийлигини яққол кўрсатиб турибди. «Экономикани ва халқнинг турмуш даражасини янада юксалтириш учун ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширайлик!» деган шиор мусобақага асос қилиб олингандир. Бугун областимиздаги барча ишлаб чиқариш коллективларида янги марраларни эгаллаш учун кураш тобора қизғин тус олмоқда.

Янгийўл саноатчилари томонидан бошланган «Сафимизда қолоқлар бўлмасин, самарали ва сифатли ишлайлик» деган ҳаракат, 1977 йил 7 ноябргача икки йиллик планни бажариб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб нишонлаш юзасидан Тошкентдаги «Компрессор» заводи коллективининг яқинда бошлаган ташаббуси ва бошқа бир қатор ватанпарварлик ҳаракатларининг кенг қулоч ёяётгани Тошкент меҳнаткашларининг Ватан олдидаги ўз ватанпарварлик бурчларини чуқур ҳис этаётганликларидан далолат беради.

Совет турмуш тарзи энг яхши маросим ва анъаналарни авлодлардан авлодларга ўтказиши билан характерлидир. Ишчилар династиялари тобора мустаҳкамланиб бормоқда, мураббийлик ҳаракати ривожланаётир, революция, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранларининг ёшлар билан учрашувлари тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Ҳозир областдаги барча меҳнат коллективларида ишчи ва колхозчилар сафига қабул қилиш, «Энг яхши ҳунар эгаси», «Қўли гул уста» ва бошқа фахрли номларни олиш учун конкурслар ўтказиш каби маросим ва анъаналар жорий қилинган. Меҳнаткаш ва яратувчи инсон бош қаҳрамон ҳисобланган «Наврўз байрами», «Ҳосил байрами», «Ўроқ ва болға» каби байрамлар тантанали суратда ўтказилмоқда. Буларнинг ҳаммаси катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлиб, меҳнаткашларда, айниқса ёшларда коммунистик жамият кишисининг дунёқарашини шакллантиришга ёрдам беради.

Пионерлар сафига, комсомолга қабул қилиш, паспорт бериш, ишчи ва колхозчилар сафига қабул қилиш, Совет Армияси сафига кузатиш маросимлари, тўйлар киши умрида рўй берадиган энг муҳим воқеалардир. Биз бундай маросим ва анъаналар кишининг бутун ҳаётида сира ўчмас ёрқин хотира бўлиб қолиши учун уларни ҳаяжонли ва чиройли ўтказишимиз лозим. Жанговар ва меҳнат анъаналарини пропаганда қилишда жанговар ва меҳнат шуҳрати музейлари катта роль ўйнамоқда. Тошкентдаги Октябрь революцияси номли, Ангрен кўмир разрези, «Узбекхиммаш» заводи, Янгийўл районидаги «Ленинизм» ва Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозларда, шунингдек Оққўрғон ва Қуйи Чирчиқ районларининг бир қатор хўжаликларида ана шундай музейлар иши айниқса яхши ташкил қилинган. Ёш қишлоқ меҳнаткашлари бу музейларда уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашар эканлар, ўзларида оталар ва боболарнинг энг яхши фазилатларини камол топтирадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳар бир совет маросими социалистик интернационализм, халқлар дўстлиги, совет ватанпарварлиги ғоялари билан йўғрилгандир. Маросим ва анъаналар ўзининг ғоявий мазмуни, меҳнаткаш кишига нисбатан чуқур ҳурмат руҳи сингдирилгани билан ажралиб туради.

Янги маросим ва анъаналар ҳақида сўз борар экан, кишининг шахсий ҳаёти билан боғлиқ бўлган — гўдак туғилганини тантанали тарзда ҳисобга олиш, биринчи паспортни тақдим этиш, тўй ва бошқа маросимларни ўтказиш каби муҳим воқеалар ҳақида ҳам алоҳида тўхталмоқ зарур. Кейинги йилларда областимизда янги турмуш қураётган йигит ва қизларнинг никоҳ тўйлари умрбод эсда қолиши учун жуда кўп ишлар амалга оширилмоқда. Шаҳарларда, кўпгина районлар, қишлоқ ва посёлкаларда никоҳ маросимларини никоҳ саройлари ва бахт уйларида тантанали тарзда ўтказиш одат бўлиб қолди. Бу сарой ва бахт уйларининг кўпчилиги, жумладан Тошкент, Олмалиқ, Оҳангарон шаҳарлари, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг никоҳ саройлари замонавий архитектура услубида қурилган. Бу ерда ўтказилаётган маросимлар юксак маданийлиги билан ажралиб туради. Тошкент шаҳрида никоҳ маросимидан сўнг йигит ва қизнинг шаҳардаги ёдгорликларни зиёрат қилиб, В. И. Ленин монументи, Номаълум солдат қабри, Туркистон комиссарлари ёдгорлиги пойига гулдасталар қўйиши анъана бўлиб қолди.

Жамоат вакилларининг никоҳ маросимларидаги иштироки унга тантанали тус бериб, байрамга айлантириб юборади. Шу билан бирга айрим тўйларнинг исрофгарчилик, дабдабали, кишиларнинг оромини бузадиган қилиб ўтаётгани билан асло келишиб бўлмайди. Областимизнинг бир группа донгдор кишилари шу йилнинг 29 майида «Тошкент ҳақиқати» газетасида «Тўйларимиз давримиз сингари чиройли бўлсин» деган мактуб билан чиқдилар. Область партия комитети томонидан маъқулланган бу чақириқ ҳозир барча меҳнат коллективларида, маҳаллаларда кенг муҳокама қилинмоқда. Ишонамизки, у совет турмуш тарзига зид бўлган эски маросим ва анъаналарга қарши кураш олиб боришда катта роль ўйнайди.

Олиб бораётган ишимизнинг муваффақияти маҳаллий советлар ижроия комитетларининг ЗАГСларда оилавий тантаналар билан боғлиқ маросимларни тантанали тарзда ўтказиш учун зарур шароит яратиб бериш тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишларини талаб қилади. Тўйларга бадиий хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилиш керак. ЗАГСлар қошида, никоҳ саройларида, бахт уйларида тўй эгаларига самарали таъсир ўтказиш учун обрўли ва ҳурматли кишилардан иборат жамоатчилик асосида ишлайдиган советлар тузиш мақсадга мувофиқдир. Маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва жорий этиш бўйича шаҳар ва районларда иш олиб бораётган советлар, маҳалла комитетлари ва комиссиялари активлигини янада ошириш зарур.

Янги маросим ва анъаналар турмушга жорий қилинар экан, социалистик маросимларнинг атеистик жиҳатларини ҳам унутмаслик лозим. Бу маросим ва анъаналар динга, зарарли анъаналарга қарши курашга, социалистик турмуш маданиятини шакллантиришга хизмат қилиши керак. Ҳар бир янги маросим ва анъана мазмунли, таъсирчан бўлиши лозим. Партия, совет, жамоат ташкилотлари В. И. Ленин васиятларига амал қилган ҳолда халқларнинг прогрессив миллий анъаналарига авайлаб муносабатда бўлишлари, олдин яшаган ва ҳозир ҳаёт бўлган авлодларнинг тарихий тажрибаларидан кенг фойдаланишлари лозим. Ўйлаймизки, янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва жорий этиш бўйича республикада тўпланган тажрибаларни умумлаштириш, китоблар нашр этиш, оммавий ахборот воситаларидан бу муҳим ишда янада кенгроқ фойдаланиш вақти келди.

Ҳамма маросимларни ҳам тўла такомиллашган деб бўлмайди. Ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар ҳақида қўшиқлар, замонавий тўй қўшиқлари етишмайди. Янги маросимларни, байрам расм-русумларини ишлаб чиқиш, янги қўшиқлар яратишда ижодий союзларнинг вакиллари активроқ иштирок этишлари мақсадга мувофиқдир.

Ишнинг муваффақияти тегишли кадрлар тайёрлашга ҳам боғлиқдир. Шунинг учун маданият институтлари, маданий-оқартув билим юртлари ва бошқа бир қатор ўқув юртларининг ўқув планларига совет маросимлари ҳақида махсус курс киритилса фойдадан ҳоли бўлмас эди.

Тошкент область партия комитети янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ҳамда меҳнаткашлар турмушига жорий этиш юзасидан 1976—1977 йиллар учун ишлаб чиқилган тадбирларни тасдиқлади. Шубҳа йўқки, бу тадбирларнинг амалга оширилиши янги маросимларни шакллантириш ва уни турмушга татбиқ этиш жараёнларига самарали таъсир ўтказади. Бу вазифа партия, комсомол, касаба союз ташкилотларидан, совет органлари ва барча жамоатчиликдан доимий иш олиб боришни талаб қилади.

[«Совет Ўзбекистони» газетаси, 11 июль].

ОЛМАЛИҚ: ЮКСАЛИШ ОДИМЛАРИ

Олмалиқ 25 ёшга тўлди. Металлурглар ва химиклар, despite кончилар ва бинокорлар, тикувчилар ва автомобилчилар, темирйўлчилар, металчилар, мебелчиларнинг навқирон шаҳри... Бу ерда муқим бўлиб қолган яна кўпгина турли касб эгаларини учратиш мумкин. Олмалиқ шаҳрининг тамғаси билан чиқарилаётган юзлаб турдаги буюмлар мамлакатимизнинг олис-олис жойларида, чет элларда ҳам маълум. Шаҳар ҳар йили 600 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқаради.

Чорак аср — шаҳар учун унча катта ёш эмас. Лекин ана шу йиллар ичида ҳам қанчалик кўп ишлар қилиш мумкин. Ўтмишдаги кичкинагина Олмалиқ посёлкаси мамлакатимиздаги рангли металлургиянинг энг йирик марказларидан бирига айланди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати бунёд этилди. Бу комбинат қучоғида бешта кон, иккита саралаш фабрикаси, мис эритиш ва рух заводлари бор. В. И. Ленин номидаги комбинатнинг кўпминг кишилик коллективи қилаётган зарбдорларча меҳнат Ватанимизнинг икки олий нишони — Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди. Шаҳар атрофидаги тоғлар яна бир саноат гиганти — минерал ўғит ишлаб чиқарувчи завод барпо этиш учун хом ашё базаси бўлди.

Бу ажойиб ишларни қилаётган юз минг олмалиқликлардир. Уларнинг кўплари асосан серғайрат, қувноқ, меҳнатсевар ёшлардир. Шаҳарликларнинг меҳнат қилиши ва ҳордиқ чиқариши учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган: қулай троллейбус транспорти ва профилакторийлар, спорт комплекслари ва шаҳар атрофи соғломлаштириш зоналари, кафе, кинотеатр, кутубхона, маданият саройлари улар хизматида. Кўркам мактаб ва магазинлар, 16 даволаш-соғломлаштириш муассасаси, ҳунар-техника ўқув юртлари, кон-металлургия техникуми, Тошкент политехника институтининг филиали шаҳар аҳолисига хизмат қилади.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошираётган шаҳар меҳнаткашлари янги-янги марраларни кўзламоқдалар. Химия заводининг энг йирик учинчи навбати ишга туширилади. Кон-металлургия комбинати мис, олтингугурт, рух, нодир металлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтиради. Шаҳардаги уй-жой фонди чорак миллион квадрат метрга кенгаяди, 1.700 ўринли болалар боғчаси ва ясли қурилади, мактаблар бунёд этилади.

Олмалиқ шаҳрининг кумуш тўйи шарафига 9 июль куни шаҳар жамоатчилигининг тантанали мажлиси бўлди.

(ЎзТАГ)

ЭСКИЛИККА ҚАРШИ АКТИВ КУРАШАЙЛИК

КПСС XXV съездида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтиришга алоҳида эътибор берилди. Партиянинг бу борадаги кўрсатмаларини амалга оширишда янгича анъана, маросим ва байрамларни ҳаётга тадбиқ этиш муҳим ўрин тутади.

Кейинги пайтларда турмушимизга янги-янги урф-одатлар, маросимлар кириб келяпти. Улар совет турмуш тарзининг қарор топишида муҳим факторлардан бирига айланмоқда. Меҳнат ва бахт байрамларининг юксак активлик билан нишонланиши ҳисобига ўтмиш сарқитлари, диний маросимлар ҳаётимиздан тобора сурнб чиқарилмоқда.

Буни районимиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Кейинги йилларда районимиз меҳнатчиларининг турмуш маданияти анча яхшиланди. Сўнгги уч йил ичида 2010 ўринли 2 та умум-таълим мактаби, 4 та болалар боғчаси, маиший хизмат кўрсатиш ва маданият уйлари, кутубхоналар қуриб фойдаланишга топширилди. Турар-жойлар газлаштирилган, барча хонадонда радио точкалари ишлаб турибди. Медицина хизмати тобора яхшиланмоқда. Колхоз ва совхозларда 5 та медпункт очилди, 2 та даволаш лабораторияси, 2 та физиотерапия ва электрокардиограмма кабинетлари ишга туширилди.

Район партия комитети идеология ишларида асосий эътиборни янги кишини коммунистик руҳда тарбиялашга қаратмоқда. Янгича маросим ва урф-одатларни пропаганда қилиш ва ҳаётга тадбиқ этиш Советн тузилди. Янгича маросимлар ўзининг формаси, интернационаллиги билан ҳаётда мустаҳкам ўрин оляпти. Охунбобоев номли, «Москва», Киров номли, Карл Маркс номли колхозларда ҳар йили эрта баҳорда оммавий сайллар, спорт мусобақалари, қўшиқ байрамини ўтказиш одат тусига кириб қолган. Сентябрь ойининг бошида эса маҳаллий партия, совет ва касаба союз ташкилотлари ташаббуси билан «Ҳосил байрами» ўтказилади. Бунда колхоз ва совхоз меҳнаткашлари эришган ютуқларни намойиш этадилар. Пахта йиғим-терим мавсумидан кейин эса қишлоқ меҳнаткашларининг анъанавий — «Пахта байрами» катта шоду-хуррамлик билан нишонланади.

Янгича урф-одатларни амалда қўллаш ва тарғиб этишда маҳаллий Советлар депутатлари маълум ишларни амалга оширяптилар. Бу борада Чиноз шаҳар Советн, Олмазор посёлка Советн ва Яллама қишлоқ Совети депутатлари яхши иш олиб бораётирлар.

Никоҳ тўйлари Охунбобоев номли колхозда (Яллама қишлоқ совети) жуда чиройли ва бежирим ўтяпти. Бу ерда ортиқча расм-русмларга қарши активлик билан кураш олиб борилуяпти. Тўйларни қишлоқ Совети (раиси Н. Юсупов) бошқараётгани туфайли чопон кийгизиш, ичкиликбозликни авж олдириш, кучли радиокарнайлар қўйиб, кўпчиликни алламаҳалгача безовта қилиш сингари одатларга барҳам берилди. Қишлоқ Совети депутатлари иштирокида ўтказилаётган тўйлар мазмунли ва ширин бўляпти. Бу тўйларда маҳаллий маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ўз санъатларини намойиш этмоқдалар.

Район партия комитети Яллама қишлоқ советининг тўй ва янгича маросимларни ўтказиш юзасидан белгилаган тадбирларини кўриб чиқиб маъқуллади. Барча қишлоқ, посёлка советлари, колхоз ва совхоз партия ташкилотлари, активлари ҳамда депутатларига ялламаликлар белгилаган тадбирларни ишлаб чиқиш ва шу асосда тадбирлар белгилаш вазифасини юклади.

Бироқ, шуни ҳам айтиш керакки, байрам ва турли маросимларни ўтказиш борасида ҳали бир қанча камчиликлар ҳам мавжуд. Мисол учун, келин-куёвларнинг никоҳдан ўтиш маросимини олайлик. Келин-куёвларнинг никоҳини қайд этиш районда ташкил этилган «Бахт уйи»да ўтказиляпти. Лекин бу ерда ҳужжатлаштириш ва расмий табрикдан нарига ўтилмаяпти. Ваҳоланки, бу маросим икки ёшнинг ҳаётида бир марта бўлар экан, уни мазмунли, эсда қоларли қилиб, тантанали нишонлаш лозим. Баъзан шундай ҳам бўлади, ЗАГС бюросида никоҳ қайд қилингач, келин-куёв ва уларнинг жўралари мачитга бориб, қайтадан эскичасига никоҳ ўқитишади. Буларнинг ҳаммаси тушунмовчилик, эскилик сарқитларининг баъзи кишилар онгига сингиб кетганлиги оқибатида бўляпти. Биз бундай ҳолларга қарши етарли кураш олиб бораётганимиз йўқ.

Янгича анъаналар, маросимлар диний урф-одатларни ҳаётдан қатъий сиқиб чиқариши ва айни чоқда, ортиқча чиқим ва исрофгарчиликнинг олдини олишга хизмат қилиши лозим. Тўхликка-шўхлик дегандек дабдабавозлик қилишга на ҳожат?! Йиғин ва тўйларда, аза ва маъракаларда йиллаб тўпланган меҳнат жамғармаларини нега беҳуда совуриш керак?! Булар ўрнига озгинаю-созгина қабилида тўй ва маъракаларни, туғилган кун ва байрамларни мазмунли ва файзли, ихчам ўтказишни ўйлаш лозим!

Энг ёмон иллат-диний сарқитлар сақланиб қолаётган дафн маросимини олайлик. Мозор бошида вафот этган кишининг яқинлари йиғилганларга пул, рўмолча ёки чой улашадилар. Уйда эса рўмолча учига пул тугиб домлаларга узатадилар. «Худойи» қилиниб катта дош қозонларда ош дамлайдилар. Бошига мусибат тушган оила қанча чиқим, харажат қилади.

Илгари замонда бой-амалдорлар, домла-эшонлар манфаати учун ўйлаб топилган бу хил ярамас одатлар замонамизга тамомила зиддир. Бу ишда таъсирчан воситалардан фойдаланиш керак. Масалан, жойларда қизиқарли суҳбат ва лекциялар, тематик кечалар ўтказиш кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнайди. Ана шу соҳада Пахта посёлкаси марказий кутубхонаси мудираси Л. Аблязнова, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси маданият уйи раҳбари Р. Пилягина ва Чиноз пахта тозалаш заводи йўлдан фойдаланиш участкаси клублари ходимлари ибратли ишларни амалга оширяптилар. Бироқ, кўпгина клуб, маданият уйлари ва кутубхоналар ходимлари агитатор, атеист ва лекторлар билан ҳамкорликда ишламаётирлар. Бунда айниқса, район марказий кутубхонаси (мудири Владимирова) коллективи иши мутлақо талабга жавоб бермайди.

Ёшларни, қишлоқ меҳнатчиларни коммунистик руҳда, партия ва халқнинг жанговар анъаналари руҳида тарбиялашда ҳали кўп ишлар қилишимиз керак. Коммунистик тарбияда революцион жанговар ва меҳнат традицияларидан самарали фойдаланаётган партия ташкилотлари ва маҳаллий Советлар ишларини умумлаштириш, оммалаштириш яхши натижа беради.

Халқимизнинг энг яхши анъана, урф-одатларини қўллаб-қувватлаган ҳолда социалистик интернационализм, меҳнатга муҳаббат, социалистик Ватанимизга садоқат руҳида тарбиялаш биз идеология ходимларининг муҳим вазифамиздир.

Б. ҒУЛОМОВА,
Чиноз район партия комитети секретари.

«АНГРЕН» разрезидаги кўмир қазиб чиқарувчи илғор бригадалардан бирига КПСС XXV съезди делегати Абдураҳмон Маматов бошчилик қилади. Айни кунларда у ҳар сменада 18—19 тоннадан кўмир қазиб чиқариб, бригада аъзоларига ўрнак бўлаётир. Суратда: А. Маматов (ўнгда) бригада аъзолари билан.

А. Тўраев фотоси.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ТЎҒРИСИДА ЯНГИ РИСОЛА

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

Яқинда «Ўқитувчи» нашриёти С. Турғуновнинг «Меҳнат унумдорлигининг ўсиши қонуни ва унинг қишлоқ хўжалигида амал қилиши» номли китобини босмадан чиқарди. Китоб қишлоқ хўжалиги экономикасини ўрганувчи студентлар учун қўлланма сифатида тавсия этилади.

Маълумки, ривожланган социалистик жамият шароитида меҳнат унумдорлигини ошириш энг актуал муаммолардан бири ҳисобланади.

КПСС коммунистик жамият қурилиши шароитида иқтисодий сиёсатни ишлаб чиқар экан, иқтисодий ривожланишнинг бош йўли сифатида меҳнат унумдорлигининг ўсиши ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга таянади. Меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг аҳамияти шундаки, у ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва аҳолининг турмуш даражасини ўстиришда муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Демак, бу проблемани иттифоқдош республикаларнинг регионал хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда аниқ бир тармоқда, хусусан, Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида илмий ишлаб чиқарилиши алоҳида актуаллик касб этади.

Маълумки, кейинги йилларда меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалаларига доир қатор изланишлар бўлган эди. Шунга қарамай бу проблема ҳал қилинди деб бўлмайди. Чунки, кўп тармоқлардаги ва алоҳида корхоналардаги меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари ривожланган социализм босқичида мамлакатимиз экономикаси олдида турган вазифаларга жавоб бермайди. Бу эса ўз навбатида меҳнат унумдорлигини ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ўсишига таъсири, халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган айрим тармоқларда меҳнат унумдорлигини ҳисоблаш методикаси ва меҳнат унумдорлигини ўстириш омиллари билан боғлиқ бўлган назарий ва амалий проблемалар устида бундан буён ҳам ишлашни талаб этади.

Шу билан бирга рисолани қўлланма тариқасида ўзбек тилида чоп этилиши қишлоқ хўжалиги экономикаси билан шуғулланувчи студентларнинг чуқурроқ иқтисодий билим эгаллашига қулайлик туғдиради.

Китоб тўрт бобдан иборат. Унда аввало меҳнат унумдорлигининг ўсиб бориши иқтисодий қонунининг моҳияти, қонуни ва у барча формацияларда ҳам амал қилувчи иқтисодий қонун эканлиги марксизм-ленинизм классиклари таълимоти асосида очиб берилади.

Рисолада меҳнат унумдорлигининг ўсиши иқтисодий қонунининг капитализмда ва социалистик ишлаб чиқариш усулида амал қилиш хусусиятлари конкрет мисоллар асосида ифодаланган.

Меҳнат унумдорлигининг ўсиши иқтисодий қонунининг қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида амал қилиши китобда марказий ўрин эгаллайди. Маълумки, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши такрор ишлаб чиқаришнинг табиий жараёни билан боғлиқ бўлганлиги учун бу тармоқдаги меҳнат натижалари маълум даражада табиий шароитнинг таъсирига боғлиқ бўлади. Шу боисдан муаллиф китобда қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигининг ўсишига таъсир қиладиган омиллар, тупроқнинг табиий ва сунъий ҳосилдорлиги, деҳқончиликни мавсумий характери, ишлаб чиқаришнинг техника билан таъминланганлиги ва унда саноат ишлаб чиқаришнинг ўсиб, такомиллашиб боришининг ролини кўрсатиб беради. Бундан ташқари социалистик қишлоқ хўжалигида ижтимоий мулкнинг икки формаси мавжудлиги ва улардаги меҳнат унумдорлиги даражаси ва ўсиш суръатининг ҳар хил эканлиги таъкидлаб ўтилади.

Қўлланмада Ўзбекистон пахтачилик колхозларида меҳнат унумдорлигининг ҳозирги даражаси натурал ва пул кўрсаткичларида келтирилади. Шунингдек, областлар ва иқтисодий районлар бўйича 1963 йилда 1973 йилгача бўлган меҳнат унумдорлиги даражасини кўрсатувчи аниқ рақамлар ўз аксини топган. Масалан, биринчи жадвалда ҳар ўн киши — кунидан иборат бевосита меҳнат ҳаражатларига ҳисоблаганда пахта етиштириш, иккинчи жадвалда эса аксинча ҳар бир центнер пахта етиштириш учун сарф қилинган бевосита меҳнат ҳаражатлари, киши-куни ҳисобида меҳнат унумдорлигининг ўсиш даражаси кўрсатилади. Жумладан, республика бўйича 1 центнер пахта етиштириш учун 1963 йили 5,8 киши-куни сарфланган бўлса, 1973 йилда бу кўрсаткич 5 киши-кунига камайган. Ёки, тўртинчи жадвални олиб кўрайлик, унда пахтачиликда банд бўлган ўртача йиллик бир ишловчига ҳисоблаганда маҳсулот етиштириш, сўм ҳисобида, Ўзбекистон ССР бўйича 1963 йилги 1465,6 сўмдан 1973 йилда 2574,1 сўмга кўтарилган.

Юқоридаги рақамлар КПСС XXIII съезди ва XXIV съезди қарорлари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил), май (1966 йил), октябрь (1969 йил) ва бошқа қатор Пленумларида кўрилган чора-тадбирлар асосида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг иқтисодий самарадорлигини ошириш ва қишлоқ меҳнаткашларини турмуш фаровонлигини яхшилаш амалий йўлга қўйилганлигини кўрсатади.

Демак, колхоз ва совхозлар моддий-техника базасининг мустаҳкамланиши, иқтисодий рағбатлантириш ролининг ошиши, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг кўпайиши, меҳнат унумдорлигини сезиларли даражада ўсишига олиб келган.

Китоб муаллифи меҳнат унумдорлиги билан ижтимоий меҳнат самарадорлиги ўртасидаги фарқ ва боғлиқлик ҳақидаги назарияни кенгроқ ёритишга ҳаракат қилади. У меҳнат унумдорлиги ва меҳнат самарадорлиги тушунчалари устида тўхталади. Унинг фикрича жамият аъзоларининг меҳнат самарадорлиги тушунчаси меҳнат унумдорлигига нисбатан кенгроқ маънони билдиради. Барча меҳнат самарадорлигини аниқлашда унинг натижаларини ҳамма меҳнат ресурслари билан таққосланади, моддий ишлаб чиқариш соҳаларида банд бўлган ходимлар, шунингдек хизмат кўрсатиш, ўқиш, уй хизмати ва шахсий ёрдамчи хўжаликда қилинган меҳнат ҳаражатларига нисбатини билдиради.

Қўлланма юқорида қайд қилинган ижобий томонлари билан бирга, баъзи бир камчиликлардан ҳам холи эмас. Китобда муаллифнинг баъзи фикрлари такрорланади. Масалан: 55, 57-бетларда меҳнат унумдорлиги даражасини аниқлаш методикаси ҳақида фикр юритилади, ваҳоланки 73—84-бетларда бу масалада алоҳида тўхталган.

К. Маркснинг «Капитал» асарининг 3-томидан олинган фикр ҳам китобнинг 18 ва 70-бетларда такрорланади.

Бундан ташқари китобнинг назарий қисмида «Социализмгача бўлган фармацияларда меҳнат унумдорлигининг ўсиши иқтисодий қонунининг амал қилиши» деб сарлавҳа қўйилган ҳолда, фақат капитализмдаги хусусиятлари устида тўхталган холос. Қишлоқ хўжалигида кейинги йилларда меҳнат унумдорлигининг ўсишига таъсир қилувчи омиллар сифатида ҳозирги шароитда ривожланиб келаётган ихтисослашган аграр-саноат комплекслари ҳақида ҳам студентларга тушунча берилса, китоб янада сермазмун бўлур эди.

Аммо юқоридаги кўрсатилган камчиликлар рисоланинг қимматини пасайтираолмайди. Ундаги назарий-амалий хулоса ва таклифлар китоб муаллифи С. Турғунов маълум даражада фойдали-илмий иш қилганлигини кўрсатади.

Китоб қишлоқ хўжалиги экономикасини ўрганувчи студентлар ва умуман қишлоқ хўжалиги ходимларининг назарий билим олишида ва амалий ишларида фойдали қўлланма бўлиб хизмат қилаолади.

Комил ЮСУПОВ,
Асатилла АЛИМОВ,
иқтисод фанлари кандидатлари.

Илғор тажриба— беш йиллик резерви

ПАХТА, БЕДА, ГЎШТ

Пахта-беда алмашлаб экиш Ўзбекистон шароитида пахта ҳамда чорвачилик учун озуқа етиштириш, шу асосда аҳолининг гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларга бўлган талабини тўла қондириш имкониятларини очиб беради.

Чунончи, Наманган областидаги Ленин номли совхоз пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиб, асосий экин ҳисобланган пахта ҳосилдорлигини кескин кўпайтирди. Тўққизинчи беш йиллик давомида совхоз қарийб 65 минг тонна пахта етиштиришга муваффақ бўлди. Ўнинчи беш йилликда эса пахта етиштириш 80 минг тоннага етказилади.

Беда-пахтанинг йўлдоши ҳисобланган асосий экинлардан бири бўлиб, чорвачилик учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш йўли билан гўшт ва сут етиштириш вазифасини муваффақиятли ҳал қилиш имкониятини беради. Совхоз шу беш йилликда 13 минг тонна сут ва 3 минг тонна гўшт етиштириш мажбуриятини олган. Совхоз ем-хашак билан фақат ўз эҳтиёжларини қондиришни таъминлаб қолмасдан, айни вақтда бошқа хўжаликларга ҳам пичан, сенаж, ҳатто силос сотяпти.

Гапни бир воқеадан бошламоқчиман. Шу йил баҳорда эски қадрдонимиз биз томонларга келиб қолди. У хўжалигимизда беш йилдан буён бўлмаган эди. Ўшанда баҳор кечикиб келган, қир адирларда ўт-ўланлар жуда сийрак ўсган, қўйлар эса кўкат излаб юрган пайт эди. Бизга келган меҳмон кўк ўт ортган машиналар карвонига дуч келди. Бу машиналар бизнинг хўжалигимиздан бошқа томонга йўл олган, уларнинг бортидаги белгилар эса олисдан келганлигини шундоққина кўрсатиб турарди. Машиналар карвони ортиб бораётган кўк ўт даламизда экилган бўлиб, унинг ҳар бир тутами олтинга тенг деса бўларди. «Бу ўтларни директорнинг кўз олдида олиб кетишяпти-я», — деди меҳмон.

— Йўғ-е, —дедим мен меҳмонга, —ортиқча озуқани сотяпмиз.

Бундоқ қарасам, меҳмон бироз шошилиб қолди. Хўжалигимиз асосан пахта етиштиради, ерлар қарийб ўзлаштириб бўлинган. Ҳайдаладиган майдонлар совхозда 5183 гектар. Фақат беш йилдагина эмас, кейинги ўн йил ичида ҳам ерга ер қўшилгани йўқ. Бунинг устига фермамиздаги чорва моллар ҳам водийдаги истаган хўжаликникидан кўпроқ. Шунга қарамасдан, хўжаликнинг озуқага бўлган талабини ўзимиз қондиришга ҳаракат қилдик. Жавдар, рапс ва судан ўти кўкпоясидан 1,5-2 минг тонна чорва озуқаси билан бирга, бошқа хўжаликларга уларнинг илтимосига кўра пичан, сенаж, ҳатто силос ҳам сотиб турибмиз. Бунга барча ресурсларни ҳисобга олиб турганлигимиз ва улардан тўла-тўкис фойдаланаётганлигимиз туфайли эришяпмиз, албатта.

Бизда ем-хашак етиштириш учун бўлимлар жавоб беради. Уни йиғиштириб олиш эса ихтисослаштирилган хўжалик ҳисобидаги бўлимларга юклатилган. Ўт-ўланларни ўриш бошланиши биланоқ, апрель ойи бошларида бизда ем-хашак жамғариш зарбдор фронт деб эълон қилинади. Биз қирлардаги табиий ўтларни ҳам, сомонни, маккажўхори поясини ҳам йиғиштириб оламиз, дон учун маккажўхори йиғиштирамиз. Хўш бир ярим йилга етадиган миқдорда дағал хашак жамғариш ва силос бостиришга имкон берадиган асосий манба қаерда? Бунинг устига 230 кун давомида — апрель ойидан бошлаб, ноябрь ойига қадар чорва молларни кўк ўт билан узлуксиз боқиб туриш керак-а? Бундоқ ўйлаб кўрсак, бунинг бирдан-бир манбаи пахта-беда алмашлаб экишда экан.

Пахтачиликни ривожлантириш бўйича Совет Иттифоқида қабул қилинган декретлардан бирида алмашлаб экиш сўзсиз жорий этилиши зарурлиги таъкидланган эди. Афсуски, уни жорий этиш ва ўзлаштириш кечикиб кетди. Бунга ўт-ўланларни саранжомлаб олишга енгил-елпи қаралганлиги ва бошқалар сабаб бўлди. Пахтага бўлган талаб жуда катта, хўжаликлар эса пахта экиш учун кўпроқ майдонларни банд қилишга шошилишди.. Айрим жойларда ўт-ўланлар экиладиган майдонлар қисқартирилди. Бу эса пахта ҳосилдорлигини камайтириш билан бирга, чорвачиликни ривожлантиришга ҳам салбий таъсир кўрсатди.

КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) ва май (1966 йил) пленумларидан кейин бу соҳадаги аҳвол ўзгара бошлади. КПСС XXV съезди эса жуда катта аҳамиятга эга бўлган вазифани — ўнинчи беш йилликда «Пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштиришни ниҳоясига етказиш» вазифасини олға сурди. Ҳа, пахта-беда алмашлаб экишни шу беш йилликда ҳамма жойда тўла-тўкис ўзлаштириш керак!

Бунга қандай эришилаётганлигини Ўзбекистон мисолида кўриш мумкин. Республикада мелиорация қурилишининг кўлами ҳар йили 100 минг гектарга яқин янги ҳайдаладиган ерларни оборотга киритиш имконини берди. Айни вақтда Мирзачўл сингари янги пахтачилик районлари ташкил этиш билан бирга, илгаридан экин экиб келинган зоналарда, шунингдек бизнинг зонамизда ер балансини яхшилаш имкониятини яратди.

Алмашлаб экишни ўзлаштириш ҳамма ерда ҳам бир текис бораётир, деб айтолмайман. Баъзи жойларда ҳали ҳам план интизоми етишмайди. Шунга қарамасдан, жуда катта ишлар қилинганлигини айтиб ўтиш керак. Илғор тажриба кенгаши аъзоси сифатида менга шу нарса маълумки, кейинги беш йил ичида республикада беда экиладиган майдонлар бир ярим баравар кўпайди, бизнинг Наманган областимизда эса ҳар ўн хўжаликдан еттитаси алмашлаб экишни ўзлаштирди. Биз буни тўққизинчи беш йиллик бошланишига қадар амалга оширган эдик.

Очиғини айтганда, бизда ҳам ҳамма иш хоҳлаганимизча амалга ошгани йўқ. Шундай бўлса-да, хўжалигимизнинг умумий даромади саккизинчи беш йилликдаги 19.469,2 минг сўмдан тўққизинчи беш йилликда 40.680,4 минг сўмга кўпайди. Олинган фойда эса шу давр мобайнида 1.658,3 минг сўмдан 15.604,9 минг сўмга ортди. Хўжаликнинг рентабеллик даражаси эса—9,4 процентдан 58,3 процентга етказилди.

Алмашлаб экишнинг бевосита пахтачиликка таъсирини нима билан ўлчаш мумкин? Албатта, даставвал олинган ҳосил билан ўлчаш мумкин-да! Ҳосилдорлик бизда гектаридан 19 центнердан 39 центнерга кўпайди. Совхозда пахтанинг ялпи ҳосили саккизинчи беш йилликдаги 47.872 тоннадан тўққизинчи беш йилликда 64.435 тоннага кўпайди. Биз бу йил 15 минг тонна пахта етиштириб, ўнинчи беш йиллик планини тўрт йилда бажариш, беш йил давомида эса 80 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» топшириш учун курашмоқдамиз. Лекин, алмашлаб экишни ҳалигача ўзлаштирмаган хўжаликлар ҳам кўплаб пахта йиғиштириб олишяпти. Ҳатто, алмашлаб экишни жорий этишга шошилмаётган хўжаликлар ҳам кўп пахта олишяпти. Буни принципиал равишда таъкидлаб ўтиш муҳим деб биламан. Бизнинг Учқўрғон районимиз Фарғона водийсидаги монокультура оқибатида айниқса вилт билан кўп зарарланган зонага киради. Биз пахта навини касалликларга кўпроқ чидамли навлар билан алмаштириб, ҳосилдорликни ошириб келяпмиз.

Тўққизинчи беш йилликда жорий қилинган алмашлаб экиш схемасига биноан совхозимизда пахта майдони 300 гектар камайтирилди. Айни вақтда ўт экилган майдонлар худди шунча гектар кўпайтирилди. Пахта майдонларининг ҳажми 80 процентдан ошган хўжаликлар ва районлар учун (бундай хўжалик ва районлар оз эмас) шундай қилиниши тўла табиийдир. Бироқ шунга қарамасдан такрор айтаманки, биз пахтани кўпроқ етиштирдик. Бу ерда илгари етиштириб келинган ва ҳозир олинаётган пахта ўртасидаги фарқнинг ўзигина муҳим бўлиб қолмасдан, алмашлаб экиш ўзлаштирилиши муносабати билан ҳосилдорликни ошириш учун ички имкониятларнинг ўсганлиги ҳам муҳимдир.

Чигит нави ҳисобига ҳосилдорликни кескин оширган, лекин ўтлар ҳақида ғамхўрлик қилинмаган хўжаликларда вилт яна пайдо бўлмоқда. Бундай ҳолат бизда кузатилмайди. Совхозимизда Ўсимликларни ҳимоя қилиш институти тадқиқотлар олиб бормоқда. Институт хулосасига кўра, алмашлаб экишнинг биринчи айланишидан кейиноқ тупроқнинг ҳосилдорлиги анча ошиб, таркиби яхшиланди, вилтнинг душмани бўлган триходерма ва бошқа биологик объектларнинг активлиги кучайди, натижада ғўзанинг вилт билан касалланиши кескин даражада камайди. Шундай қилиб, ўзлаштирилган алмашлаб экиш заминида амалда барқарор вилтга чидамлиликни вужудга келтиради ҳамда пахта етиштиришни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун янги имкониятлар очилади.

Алмашлаб экишнинг чорвачиликка таъсирини аниқ кўриб турибмиз. Яна рақамларни қиёслайлик: саккизинчи беш йилликда совхоз 4745 тонна сут ва 1304 тонна гўшт, тўққизинчи беш йилликда эса 8430 тонна сут ва 2152 тонна гўшт етиштирди. Бу йил хўжалигимизда 2300 тонна сут (ҳозир топшириқдан илгарилаб бормоқдамиз, сутнинг 97 процентини биринчи сортга топширдик!), 500 тонна гўшт, умуман ўнинчи беш йилликда камида 13 минг тонна сут ва 3000 тонна гўшт етиштириш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилди. Бунинг учун имкониятларга эгамиз.

Пахта — беда алмашлаб экиш бизда ўн далали: етти далага пахта, уч далага беда экилади. Баъзан бундай схема далачиликда қўл келади, деган сўзларни эшитиш мумкин. Лекин бу схема бизда чорвачилик учун ҳам катта наф келтирмоқда. Эндиликда биздагина эмас, балки кўпчилик хўжаликларда бедани бошқа экинлар билан аралаштириб экилмоқда. Бунда бедани қанақа экин билан қўшиб экилиши айниқса муҳим. Бизнинг хўжалигимизда 341 гектар биринчи йиллик беданинг 200 гектари донли экинлар, 80 гектари силосга мўлжалланган маккажўхори ва лавлаги, 61 гектари кўкпоя олиш учун суданка билан қўшиб экилади. Баъзи жойларда бедага суданкани қўшиб экишдан чўчиб туришибди. Бекорга чўчишади! Бизда ҳар гектар суғориладиган ердаги суданка ўртача минг центнердан кўкпоя беради. Аралаштириб экиладиган донли экинлардан бу йил 120 гектар майдонни «Кавказ» буғдойи эгаллади. Ҳар гектар майдондан 50 центнердан дон олинди.

Ўз-ўзидан равшанки, «йўлдош» экинлар бедани эзиб қўяди. Шунинг учун биз биринчи йили, аралаш экинлар йиғиштириб олиниши биланоқ ерни тўйдирамиз, иккинчи йили эса қўшимча экин экамиз, ўз вақтида суғорамиз, шунда беда уч йил мобайнида тўла ҳажмда тупроқда азот тўплайди. Аралаш экинлар ҳосилидан ташқари ҳар гектардан 150 центнердан пичан йиғиб оламиз.

Бу билан иш битмайди. Узоқ куз, илиқ қиш ва кўклам пайтлари асосий суғориладиган ерлар одатда қуёш нурига тўйиб, бекор ётади. Бизда бундай ерларнинг маълум қисми банд бўлади. Дон учун етиштириладиган маккажўхоридан бўшаган ҳамма майдонга кузда жавдар ёки рапс экилади. Бу экинлар қишда қўйлар учун емиш вазифасини ўтайди, апрелда эса (баҳор эрта келган пайтларда ҳатто мартнинг охирида) ўша жойларнинг ҳар гектаридан 150-200 центнердан кўкпоя ўриб оламиз. Чекка қирларда ўт қўй тишига илинмаган бир пайтда бу ерда белга уради.

Пахта учун ажратилган далаларга қишки экинлар экиш — алоҳида масала. Яқин-яқинларгача бу ҳақда гапиришнинг ўзиёқ катта гуноҳ ҳисобланарди. «У ҳолда ер ҳайдаш нима бўлади?» Бироқ бунда гап пахта водийларида ёппасига ана шундай экинлар экиш ҳақида бораётгани йўқ. Ҳар нарса ўз меёрида бўлгани яхши. Биз ана шундай экинларсиз (улар сентябрда, ўсиб турган ғўза орасига самолётлардан экилади, бундай экинлар 120 гектаргача майдонни эгаллайди) деҳқончиликни тасаввур ҳам қила олмаймиз. Борди-ю, баҳорда ўтларни ўриб олиш чигит экишни бир ҳафтадан узоққа чўзиб юбормаса, у ҳолда ўсимликнинг ривожланиши ва олинадиган ҳосилда фарқ бўлмайди. Қишки жавдар экилганда тупроқ таркиби яхшиланади, бу ҳол пахта ҳосилдорлигида билинади.

Қишки ўтлар экилган майдон пахта майдонининг бор-йўғи уч процентини ташкил этади, бироқ бу чорвачилик учун кони фойда. Биз аксарият ҳолларда ана шу майдонлардан олинган ўтларнинг ортиқчасини сотамиз. Харидорлар — бошқа хўжаликларнинг вакиллари — бу ўтларни эртароқ ўриб олиш, уйларига тезроқ олиб кетишга ҳаракат қиладилар. Бу эса бизга жуда қўл келади: чигит экиладиган майдонлар тезроқ бўшайди. Харидорларимиз бир нарсанинг «фарқига бормаяптилар»: ана шундай озуқа ҳосилини улар ўзларида ҳам олишлари мумкин-ку.

Ҳозирги вақтда совхозимиз пахта-беда алмашлаб экишдан чорвачилик учун 12 минг тонна озуқа бирлиги олмоқда. Бу — деярли чегара, дейишади. Бироқ, биз ҳисоблаб кўрсак, ўтлар ҳосилдорлигини янада ошириш, янги хил ўтлар экишни қўлланиш йўли билан олинадиган озуқа бирлигини 16,5 минг тоннага етказиш мумкин экан.

Ўзбекистон ўз табиий хусусиятларига кўра, ихтисослаштириш аллақачонлар қарор топа бошлаган зонага киради. Бу — пахтачиликка ихтисослашишдир. Ўз самарадорлигига кўра, пахта билан тенглаша оладиган бошқа экин йўқ. Бироқ, ҳаёт шуни кўрсатиб турибдики, пахтакорлар республиканинг ички эҳтиёжлари учун ҳозиргига қараганда анча кўп гўшт ва сут етиштиришлари, келажакда эса бундай эҳтиёжларни тўла қоплашлари мумкин. Бунинг бирдан-бир йўли қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялашни янада ривожлантиришдан иборат бўлиб, КПСС Марказий Комитети бизни худди ана шу йўлга қаратмоқда. Бугунги кунда республикада янги комплекслар, бирлашмалар, хўжаликлараро корхоналар ташкил этилмоқда. Бизнинг совхозимиз қорамолларни бўрдоқига боқиш бўйича хўжаликлараро кооперацияда фаол қатнашмоқда. Фермаларимизнинг асосий товар маҳсулоти сут ҳисобланади.

Суғориладиган деҳқончиликда хўжаликда ички ихтисослаштириш резервлари ҳали кўп. Пахта-беда алмашлаб экишнинг жорий этилиши ва ўзлаштирилиши пахта, сут ва гўшт етиштиришни кўпайтириш учун беқиёс катта имкониятлар очиб беради. Алмашлаб экиш суғориладиган деҳқончиликни интенсивлаштиришни жадаллаштиришга, бунда пахтачиликнинг етакчилик мавқеини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган олтин калит вазифасини ўтайди.

Ф. ТУРСУНОВ,
«Ҳурмат белгиси» орденли Ленин номли совхоз директори.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ, Ўзбекистон ССР.

(«ИЗВЕСТИЯ» газетаси, 7 июль).

Дунё овози
чет эл хабарлари

ИСПАНИЯДА НОРОЗИЛИК ТЎЛҚИНИ КУЧАЙМОҚДА

МАДРИД, 10 июль. **ТАСС мухбири А. Медведенко** хабар беради:

Маъмурлар ва корхона эгаларининг меҳнаткашлар турмуш даражасини пасайтираётганлигига жавобан мамлакатда оммавий намойишлар ва забастовкалар кучайиб кетди.

Виго вилоятида бинокорлик ишчилари ва хизматчиларидан қарийб 6 минг киши системали равишда ишдан бўшатилди. Оғир меҳнат ва моддий турмуш шароитига норозилик юзасидан ишга чиқмадилар. Вилоятдаги турли аҳоли пунктларида касаба союзларининг чақиригига биноан оммавий намойишлар бўлиб ўтди.

Барселондаги «Лиммерс эспаньола» заводида 500 дан ортиқ ишчи корхона эгаларининг илгари тузилган коллектив шартномаларини бажаришдан воз кечганлигига қарши норозилик юзасидан иш ташладилар.

Мамлакатнинг турли шаҳарлари ҳамда вилоятларида бўлаётган митинглар ва намойишларнинг иштирокчилари ҳукуматнинг олиб бораётган иқтисодий сиёсатига қарши норозилик билдирмоқдалар.

ФИТНАЧИЛАР ФОШ ҚИЛИНДИ

ДЕҲЛИ, 12 июль. (ТАСС). Ҳиндистон ички ишлар давлат министри О. Мехта матбуот конференциясида қуйидагиларни айтди: хавфсизлик органлари экстремист кучлар фитнасини текшириб чиқиш ишларини тугаллади. Ана шу кучлар бош министр Индира Ганди Банорас шаҳрига келган пайтда бу шаҳар атрофидаги темир йўлда катта диверсия уюштириш ниятида бўлганлар.

Фитначилар темирйўлни ва бир қанча кўприкларни портлатмоқчи бўлганлар. Полиция шу йил март ойининг бошларида 114 килограмм динамитни топганидан кейин уларнинг режалари барбод этилди. Тақиқланган Ананда Март реакцион ташкилотининг аъзолари ва бошқа ўнг экстремист унсурлар, деди министр, диверсия ҳуружларини тайёрлаганлар. Баъзи сиёсий арбоблар уларни орқаваротдан қўллаб-қувватлаганлар.

О. Мехта тергов материаллари кейинчалик эълон қилинажагини айтди.

ФОЛБИНЛАР «КАРОМАТИ»

«Нойес Дойчланд» газетаси юқоридаги сарлавҳа остида Париждан олинган мақолани босиб чиқарди. «Новости» матбуот агентлиги шу мақолани баъзи бир қисқартиришлар билан газетхонларга ҳавола қилади.

Парижнинг ғарбий чеккасидан тахминан 200 километр узоқ масофада жойлашган Элу қишлоғида ака-ука Харриссонлар яшайди. Улар кечки пайт оналари билан телевизор томоша қилиб ўтиришган эди. Бунда жиноий воқеаларни тасвирловчи Америка кўрсатуви берилмоқда эди.

Кўрсатувда уч сеҳргар ўзининг ғайри табиий маҳоратларини ҳар томонлама намойиш қилар эдилар. Кўрсатув тугаши биланоқ ўғиллар телевизорни шартта ўчириб, ўз оналари билан баъзи бир нарсалар тўғрисида маслаҳатлашиб, ов милтиғини кўтарганча қўшнилари бўлмиш Жан Камюникига йўл олишди. Бироздан сўнг у ердан ўқ овози эшитилди...

Шундан сўнг ака-ука Харриссонлар уйга дарҳол қайтиб келишди ва оналари билан бирга сеҳргарнинг ўлдирилганлиги шодиёнасини тантана қилишди. Харриссонлар оиласи ҳамма нарсада, яъни меваларнинг қам ҳосил бўлиб қолганлигида ҳам, ит ва бошқа уй ҳайвонларининг тўсатдан нобуд бўлишида ҳам Жан-Камю айбдор эканлигини таъкидлашар эди. Кўрсатув тасвирлари уларнинг аввалдан дилларига тугиб юрган фикрларини гўё тасдиқлаб берган эди. Гўё Жан Камю Харриссонларнинг мулкига «шум назар» ташлар экан. Эртасига ака-укаларни полиция қўлга олди ва қамоққа ташлади.

Француз газеталарида мамлакатнинг баъзи бир қишлоқлари, чунончи, Бретани, Савойи ва бошқа департаментларида мавжуд бўлган ҳаддан ташқари қолоқ фикрлар тўғрисида, ҳаттоки машъум қотилликка ҳам етаклаётган жаҳолат тўғрисида батафсил ахборотлар тез-тез учрамоқда. Кўпчилик газеталар бу каби қолоқлик ва жаҳолат фақат қишлоқ аҳолисигагина хос хусусият эканлигини таъкидламоқдалар. Ҳар ҳолда бунчалик жаҳолатга кетиш ҳоллари мамлакатда анчагина бор.

Элу қишлоғида ва Франциянинг бошқа шу каби районларида юз бераётган қотилликлар одамларнинг жодугарлар, сеҳргарлар, алвастилар, фолбинлар ва мунажжимларга нисбатан эътиқоди билан боғлиқ бўлган ҳаракатлардир. Албатта бу ҳол кўпчилик аҳоли доирасини ўз ичига олмаса ҳам ўзининг хавфли кирдикорлари билан одамларнинг диққатини ўзига жалб этмоқда, ташвишга солмоқда.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

Аҳолининг ўртача табақаларида турли-туман нарсаларга ишониш, тақводорлик анча кенг илдиз отмоқда. Масалан, Париждаги демоскопик институтнинг маълум қилишича, 12,5 процент француз хотин-қизлари ва эркаклари сўнгги йилда фолбинларга ружу қилиб, уларга мурожаат этган, 3 процент аҳоли мунажжимлар ҳузурида бўлган, бир миллиондан ортиқроқ аҳоли шу руҳдаги китоб ва журналларни ўқиган.

Французларнинг фолбинлар ва мунажжимларга бўлган эътиқодлари — бевосита мамлакатдаги иқтисодий кризис, ишсизликнинг ўсиб бориши, турли майда ҳунармандларнинг рақобат қилиш натижасида синиши одамларни ва ҳунармандларни тушкунлик гирдобига судрамоқда. Кўпчилик аҳоли ўз истиқболи ва келажагига тобора ишонмай қолмоқда. Бу «фоний дунё»нинг ташвишларини бироз камайтириш ва ўзини таскин топтириш мақсадида француз хотин-қизлари ва эркаклари кўпинча турли-туман кароматларга мурожаат қилишга ҳаддан ташқари берилмоқдалар. Каромат қилувчилар эса бундай фавқулоддан ва мавжуд шароитдан усталик билан фойдаланмоқдалар.

Францияда ҳозирги пайтда «каромат қилиш» билан шуғулланувчи 50 минг астролог бор. Уларнинг бу тариқа олаётган даромадлари йилига бир миллиард франкдан ҳам ортиқ.

Мамлакатда машҳур бўлган Солей исмли фолбин ўз тасарруфида кўплаб хизматкорлар сақлаб, ҳар куни ўрта ҳисобда 150 дан ортиқ мижозининг фолини очмоқда. Бу машҳур фолбин аёл энг топқир, юз бериши мумкин бўлган нарсаларни олдиндан айтиб берувчи кишилар қаторига киради. Бу аёлнинг ҳар бир фол очишига камида 1000 франк тўлашади. Ундан берироқ фолбинларнинг фол очиш нархи 50-100 франкка тўғри келади. Турли хил кулбаларда яшаб фол очувчилар эса 3-5 франкдан ҳақ олишади.

Франция жиноят кодексининг 405-моддасига мувофиқ, агар кимки иккинчи бир кишини алдов воситаси билан келажак учун бўлган умиди ёки унда қўрқувни қўзғатар экан, у киши бир йилдан то беш йилгача қамоққа ҳукм этилади ёки пул жаримаси билан жазоланади. Бироқ, расмий маъмурлар баъзи бир шарт-шароитларни ҳисобга олиб, кўплаб фолбинлар ва мунажжимларга қарши юқоридаги тадбир-чораларни қўлламай келмоқдалар. Бундан фойдаланган «каромат»чилар халқнинг ожиз томонларидан усталик билан фойдаланиб, улар ҳисобига бойимоқдалар. (АПН).

ҚУВҒИН ВА ТАЪҚИБ КУЧАЙИБ БОРМОҚДА

БОНН, 12 июль. (ТАСС). Ғарбий Германиянинг Ботроп шаҳридаги врач оғир бемор аёлга ёрдам кўрсатишдан бош тортди. Бу врач бемор аёлнинг эри Германия Компартиясининг аъзоси, деб баҳона қилди. «Унзере цайт» газетаси ана шу разолатли фактни ГФРдаги муайян доиралар антикоммунистик васвасани авж олдираётганини исбот этувчи далил, деб ҳисоблайди. Бемор аёлга медицина ёрдами кўрсатишдан бош тортилар экан, Германия Компартиясининг аъзолари кўпинча хоҳлаган жойларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этилган экан, касаба союз йиғилишлари конституцияни муҳофаза қилувчи федерал маҳкама жосусларининг назорати остида ўтар экан, бу ҳол демократия хавф остида қолганлигидан далолат беради, деб таъкидлайди газета.

«Унзере цайт» газетаси Германия Федератив Республикасида антикоммунизмга қарши актив кураш олиб бориш жуда зарур эканлигини уқтириб ўтади.

Немис тинчлик иттифоқи директориатининг аъзоси Л. Кнорр ҳам шунга даъват этади. У газета саҳифасида босилган мақоласида бундай деб ёзади: антикоммунизм ҳар қандай социал тараққиётга қарши чиқмоқда. Л. Кнорр фашизмнинг жиноятлари коммунистлардан қасос олиш билан бошланганлигини эслатиб, немисларнинг тарихидан тўғри хулосалар чиқариб олиш зарур эканлигини уқтириб ўтади.

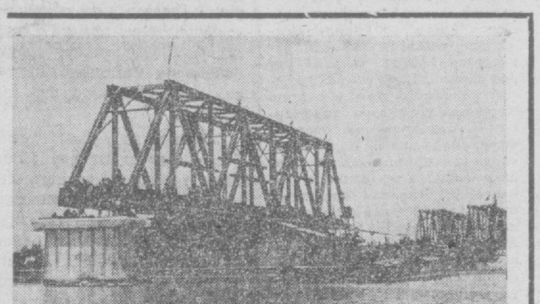

▲ **ВЬЕТНАМ.** Мамлакатнинг юз минглаб меҳнаткашлари энг муҳим магистраллардан бири — «Бирдамлик» темирйўлини қайта тиклашда фаол қатнашмоқда. 1729 километрга чўзилган бу трасса Ханой шаҳрини Хо-Ши-Мин шаҳри билан боғлайди. Суратда: Лам дарёси устида қурилган 427 метрлик улкан кўприкни тиклаш пайти.

ВИА—ТАСС фотоси.

ЛИВАН УРУШ ЎТИ ИЧИДА

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливан пойтахтида ва мамлакатнинг шимолида Ливан миллий ватанпарвар кучлари ва Фаластин қаршилик ҳаракати билан иккинчи томондан ўнг христиан ҳарбий отрядлари ўртасида жанглар давом этмоқда.

Миллий ватанпарвар кучлар ва Фаластин қаршилик ҳаракатининг кам сонли кучлари қарийб уч ҳафтадан бери Байрутнинг шарқий томонида ўнглар қуршаб олган Тел-Заатар фаластин лагерини мардонавор ҳимоя қилмоқдалар. Лагерь ракета ва артиллериядан тинмай ўққа тутилмоқда, унинг айрим қисмларида найзабозлик жанглари бошланиб кетди. Лагерь қаҳрамон ҳимоячиларининг аҳволи оғир.

«Орьян-жур» газетаси ўнг кучлар шиддатли жанглардан кейин мамлакатнинг шимолида Шекка ва Амиун шаҳарларини қўлга олганликларини хабар берди. Улар Триполи шаҳрини артиллериядан ўққа тутдилар. Шаҳарни ўққа тутишда Сурия артиллериясининг қатнашганлиги уқтириб ўтилмоқда.

Фаластин озодлик ташкилоти Ижроия Комитетининг раиси Я. Арафат Ливан масаласи юзасидан араб мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг фавқулодда кенгашини чақиришни сўраб, араб мамлакатлари иттифоқига мурожаат қилди.

ЭНГ ЯХШИЛАРГА — МУКОФОТЛАР

Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги машиналари ва қуролларига техникавий хизмат кўрсатиш, уларнинг пухта асралишини таъминлаш қаерда яхши йўлга қўйилган? Бу саволга республика конкрус-кўриги жавоб берди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, тармоқ касаба союзининг республика Совети ва қишлоқ хўжалиги илмий-техника жамияти ана шу кўрик-конкурсни якунладилар. Тошкент областининг хўжаликлари биринчи ўринни, Фарғона ва Наманган областларининг хўжаликлари иккинчи ва учинчи ўринни эгалладилар. Мусобақаларда 1100 дан зиёдроқ колхоз ва совхоз иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ЧОРВА МАҲСУЛОТЛАРИ ВА ХАРИД

Партия ва ҳукуматимиз совет халқлари турмуш фаровонлигини муттасил ошира бориш йўлида катта ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Айниқса КПСС XXV съездида бу масалага янада кенг ўрин берилди. Коммунистларнинг бу улкан анжуманида қабул қилинган тарихий қарорларда аҳолини озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлашга эришиш, шаҳар билан қишлоқ аҳолиси моддий ва маданий-маиший турмуш шароитларини бир-бирига янада яқинлаштириш имконини берувчи конкрет йўл-йўриқлар кўрсатиб ўтилди.

Партия кўрсатмаларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этиш учун қизғин кураш олиб бораётган областимиз меҳнаткашлари қатори чорвадорларимиз ҳам аҳолининг чорва маҳсулотларига нисбатан тўхтовсиз ўсиб бораётган эҳтиёжини мумкин қадар тўлароқ қондириш учун барча имкониятлардан фойдаланган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили топшириқларини муддатидан илгари ортиғи билан адо этиш йўлида бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу йил 37 минг тонна гўшт, 133 минг тонна сут, ҳамда 200 миллион дона тухум етиштирилади. Шундан давлатга 30 минг тонна гўшт, 102 минг тонна сут ва 180 миллион дона тухум сотиш мўлжалланган.

Зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш йўлида олиб борилаётган фидокорона меҳнат қувончли самаралар бераётир. Область хўжаликларининг қўлга киритаётган ютуқлари бунга яққол мисолдир. Шу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида область колхоз ва совхозлари давлатга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3 миллион дона тухум, 2624 тонна сут ва 1007 тонна кўп гўшт сотдилар. Бу рақамлардан кўриниб турибдики, янги чорвачилик комплексларини барпо этиш ва чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига областимизда чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ҳажми ўсиб бормоқда. Бироқ, аҳоли эҳтиёжи ҳам пропорционал равишда ортмоқда. Область партия комитети ва область ижроия комитети буни ҳисобга олиб, шу йил 23 мартда қабул қилган қарорида рўзғордан ортиқча бўлган чорва маҳсулотларини аҳолидан харид қилиб олишни намунали ташкил этиш масаласига алоҳида эътибор берган.

Бу муҳим қарорга амалий жавоб бериш мақсадида областдаги сут заводлари, гўшт тайёрлов пунктлари ва район матлубот кооперациялари коллективлари бу йил аҳолидан 3400 тонна тирик вазнда гўшт, 8000 тонна сут, 10 миллион дона тухум ва 800 тонна жун харид қилиб олиш режасини тузиб қўйганлар.

Қарорда қатъий таъкидлаб кўрсатилганидек, кўп районларда рўзғордан ортиқча маҳсулотларни харид қилиб олишни мажбурий равишда эмас, балки аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб борилиб, бу муҳим иш тўла ихтиёрий равишда амалга оширилмоқда. Қишлоқ советлари, колхоз ва совхоз партия ташкилотлари ҳамда ишчилар комитетлари ходимлари омма орасида тушунтириш ишларини намунали олиб бораётган жойларда аҳоли ҳам юксак уюшқоқлик намуналарини кўрсатиб, шахсий оила истеъмолидан ортиқча бўлган чорвачилик маҳсулотларини ўз хоҳиши билан қабул пунктларига элтиб топшираётир.

Кўпгина колхозчилар ва совхоз ишчилари ўзлари учун бундай қулай шароит яратиб берилаётганидан мамнун эканликларини изҳор қилмоқдалар. Чунки улар рўзғордан ортиқча маҳсулотларини узоқ бозорларга олиб бориб сотиш ташвишларидан ҳоли бўлдилар. Бунинг учун сарф бўладиган вақтларида энди фойдали меҳнат билан шуғулланмоқдалар. Сут заводлари, район тайёрлов пунктлари ва район матлубот кооперациялари томонидан ташкил этилган кўчма харид пунктлари маҳсулотларни харид қилиб олишда активлик кўрсатган кишиларни рағбатлантириш учун топширган ҳар бир килограмм маҳсулотлари ҳисобидан матлубот кооперацияси йўли билан давлат нархида омухта ем тақсимлайдилар.

Тушунтириш ишлари тўғри олиб борилаётган районларда белгиланган планлар муваффақиятли бажарилиб, ҳисоб-китоб ишлари ҳам тартибли бўлаётир. Масалан, Оҳангарон районида аҳолидан сут харид қилиб олиш яхши ташкил этилган. Ҳозиргача аҳолидан жами 336 тонна сут сотиб олиниб йиллик планнинг 63,4 процентн бажариб қўйилди. Райондаги «Ленинчи», «Инқилоб» қишлоқ советларида ҳам харид ишлари кўнгилдагидек бораётир.

Бўка районидаги бир қатор қишлоқ советлари ҳам аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб борганликлари туфайли гўшт харид қилиб олиш йиллик планларини ҳозирданоқ бажариб қўйдилар.

Бироқ, ҳамма ерда ҳам бу муҳим масалага жиддий эътибор берилмаётир. Жумладан Янгийўл районидаги Калинин қишлоқ совети раиси Саидолим Каримов тушунтириш ва ташкилий ишларни ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги туфайли ҳозирги кунгача пландаги 65 тонна ўрнига 10 тоннага яқин сут харид қилиб олинган, холос. Бунинг устига маҳсулот топширган кишилар ҳанузгача пулларини ололмаганлар. Шунингдек, матлубот кооперацияси томонидан ажратилган емлар ҳам тарқатилмаган.

Областимиз чорвадорлари ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, чорва маҳсулдорлигини ошириш йўлида тинимсиз изланиб, жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилаётган бир вақтда сут заводлари, тайёрлов пунктлари, район матлубот кооперациялари ва қишлоқ советлари ходимларининг бу муҳим ишни ўз ҳолига ташлаб қўйганликлари кечириб бўлмас ҳолдир. Улар йўл қўйилган камчиликларини тезда бартараф этиб, мўлкўлчилик яратишда чорвадорларга яқиндан ёрдам бермоқлари лозим.

Н. НОСИРОВ,
Область қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш ва сифати бўйича давлат инспектори.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

◆ БОШҚИРДИСТОН жанубида, Оренбург области билан чегара районда геологлар янги газ конларини очдилар. Беркутовский майдонидаги биринчи қудуқ суткада миллион кубометр газ конденсати бера олиши аниқланди. Суратларда: [юқорида] биринчи кон очган разведкачилар [чапдан ўнгга] бурғулаш мастери Е. К. Родькин, мастер ёрдамчиси Е. Д. Баттапов, моторист В. А. Радионов. [Пастда] биринчи газ машъали.

В. Воног фотолари.

◆ ИРКУТСК ОБЛАСТИ. Шарқий Саянларда, денгиз сатҳидан 2000 метр баландликда Сибирь ер магнетизми, ионосфераси ва тўлқинларнинг тарқалиши [Сибизмир] институтининг «Наран» тоғ-қуёш станцияси ишлаб турибди. Станция ходимлари қуёш физикаси, космик нурлар, ер токларини ўрганмоқдалар. Суратда: қуёшни суратга олувчи телескоп. [ўнгда].

Э. Брюханенко фотоси.

◆ ОЛТОЙДА туристлар эътиборини тортадиган хушманзара жойлар жуда кўп. Айниқса, қадимий Змеиногорск яқинида жойлашган Коливан кўлининг чиройи алоҳида ажралиб туради. Шамол, ёмғир ва Қуёш миллион йиллар мобайнида кўл соҳилидаги тошларни емириб, афсонавий эртак қиёфалар яратган. Туристлар бу ерда сеҳрланган шаҳарлар, эртак қаҳрамонлари, тош қиёфасидаги ҳайвонларга дуч келадилар. Кўлнинг суви илиқ, ойнадек тип-тиниқ, қумлоқ соҳиллари, балиқ овлаш дам олувчилар учун жуда-жуда хуш келади. Суратда: Коливан кўли соҳили. [пастда].

В. Садчиков фотоси,

[ТАСС фотохроникаси].

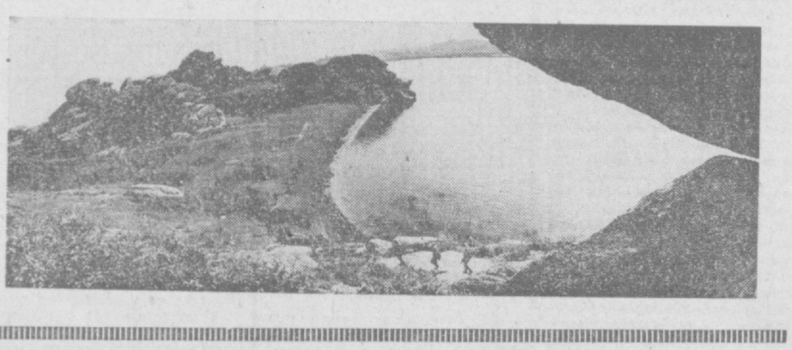

ЎЗ ИСМИ БИЛАН ҲАКИМА

...Нафиса деразани очиб юборди. Ҳаво бир оз енгиллашгандек бўлди шекилли, боягина кўзлари тиниб кетаётганди. Энди бўлса ёшли кўзлари-ла самога тикилди. Осмонда юлдузлар чарақлар, ой унга гўё тикилиб тургандек, қулоғига, «Ҳали сенга бахт кулиб боқади», деяётгандек бўларди.

Бироқ, ширин ҳаёлларини эрининг шовқини бузиб юборди:

— Эй, қандай аёлсан, кўз ёши билан туғилиб қоладими, шу бугуноқ кўзимга кўринма, менга фарзанд керак...

Нафиса бу сафар йиғламади, балки далиллашиб, оёққа турди. Эрининг гаплари Нафисанинг жон-жонидан ўтиб кетди. У илк меҳр қўйиб қадам босган хонадонини тарк этди. Лекин, кўнглининг бир чеккасига даволаниш зарурлигини тугиб қўйди.

Нафиса онасиникига қайтиб келди, бироқ совчилар эшик зулфини тортиб қўймади. «Онаси қизини узатмайман,»— деса ҳам қўйишмади.

— Ўғлим қизингизни ёқтирибди, ўзи даволатаркан, айланай, розилик беринг, кела бериб чарчадим,— деди совчилардан бири.

Нафиса турмуш қурди. Эри Нафисани кафтида тутди. Врачларга кўрсатди. Эри Нафисани Ўрта Осиё педиатрия илмий-текшириш институтига олиб келиб, бу ерда у таниқли врач, хирург ва уролог, медицина фанлари кандидати Ҳакима Қобуловага мурожаат қилди. Ҳакимахон беморни кўриб, даволаниб тузалиши мумкинлиги, ҳатто фарзанд кўришини айтганда Нафисанинг кўзлари чақнаб кетди.

— Ростми, опажон,— дерди у Ҳакима опанинг кўзларига боқаркан...

— Ниҳоят, 19 йил юриб, олима қўлида шифо топдим. Нозик операциялари, руҳлантирувчи сўзлари менга қувват берди. Фарзанд кўрдим. Бу аёлдан бир умр миннатдорман,— дейди Нафиса тўлқинланиб.

— Нафиса Зуфарованинг қалб сўзларини тинглаб, ўнлаб, юзлаб даволанган беморлар кўз ўнгимдан бирма-бир ўтабошлади. Ҳакима опани жуда кўргим келди. Уларни Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли Ўрта Осиё педиатрия институтида учратдим,— дейди Тошкент Маданият институтининг ўқитувчиси Адиба Сайфуллаева. —Мени ҳам Ҳакима бахтли она бўлишимга катта ҳисса қўшдилар.

Ҳа, Ҳакима Қобулова ҳақида бундай илиқ сўзларни кўплаб эшитиш мумкин.

Л А В Ҳ А

...Бунга анча йиллар бўлганди. У пайтда Ҳакима ўрта мактабда ўқиб юрарди. Бир куни мактабдан келса, онасининг иссиғи баланд. Кўзини очмайди. Ҳакима докторхонага югурди.

Врач дарҳол бемор қон томирини кўрди, иссиғини ўлчади, дори берди. Ўзи келиб хабар олиб турди. Она 5—10 кун деганда оёққа турди. Ҳакима ўша куниёқ врач бўлишни орзу қилиб қўйди. Ўша кундан бошлаб Ҳакима оқ халатлиларни кўрганда қалби севинчга тўладиган, кўзлари қувончдан порлайдиган бўлиб қолди. Балки, бу кўзлар неча-нечалаб беморлар дардига малҳам бўлишини ким сезибди дейсиз?! Ҳакима ўрта мактабини тамомлади-ю, иккиланмай ҳужжатларини Тошкент Давлат медицина институтининг даволаш факультетига топширди.

Институтда тиришқоқлиги, зийраклиги билан устозлари, курсдошлари орасида обрўга эга бўлди. 1951 йили институтни муваффақиятли тамомлаган ёш шифокор Тошкент шаҳридаги 1-туғруқхонага ишга келди. У ишлаш билан бирга тажрибаларини республика газета-журналларида эълон қилиб борар, аспирантурага тайёрланарди. 1959 йили аспирантурага қабул қилиниб, уни 1962 йили тугатди. Тинмай изланиш, ўқишни биргаликда олиб борарди у. 1966 йили оналик ва болаликни ҳимоя қилиш илмий-текшириш институти — УЗНИИОМДда бўлган конкурсдан муваффақиятли ўтиб, институтнинг акушерлик ва гинекология бўлимида илмий ходим бўлиб ишлади ҳамда ўзининг бир неча илмий мақолаларини эълон қилди. 1970 йили у кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлаб, медицина фанлари кандидати бўлди.

Моҳир шифокор республикамизда тажрибали уролог, хирург аёлларимиздан бири. У энг нозик операцияларни бажаради.

Ҳакимахон ўзи даволаган кишилардан кунда-кунора хат олади. Улар қозонлик Т. Аҳмедшина, бухоролик Н. Зуфарова, тошкентлик Е. К. Елкинага ўхшаш олима, пахтакор, ишчи аёллардир.

Шифокор олима ҳозир «Тезкорлик билан даволаш усуллари ва гинекологик операция» деган монографияси устида иш олиб бораяпти.

Оилада у бахтли она, икки ўғилнинг севимли волидаси. Катта ўғли Баҳром— Кибернетика институтининг аспиранти, кичиги Рустам эса политехника институтининг студенди. Турмуш ўртоғи Тоҳир Қобулов — тажрибали мутахассис.

Кўзларидан, чеҳрасидан нур, одамларга, уларнинг фарзандларига бўлган меҳр шуури ёғилади Ҳакима опанинг. Исми-жисмига монанд деганлари шу бўлса керак-а!

Арофат НОСИРОВА.

НАҚҚОШ ЖИЛОСИ

ХАЛҚ усталари ўз санъатларини устозларга шогирд тушиб ўрганади, шакллантиради ва устоз анъаналарини давом эттириб такомиллаштиради. Уста Маҳмуд Усмонов авлод-авлоди билан наққош. Шу сабабли наққошлик касби унга ота мерос, Усмонов устозининг, яъни отасининг анъанавий бой тажрибасига суянган ҳолда архитектура ўймакорлиги санъатини юксалтириш, янги-янги безаклар билан бойитиш учун бутун иқтидори ва талантини шу соҳага йўналтирди. Бугунги кунда шаҳримизнинг кўрки бўлган ҳар бир гўзал бинонинг безагида моҳир наққош уста Маҳмуд Усмонов қўлининг ҳарорати уфуриб туради.

Унинг отаси уста Усмон Икромов ҳам замонамизнинг ганч ўймакорлиги бўйича тошкентлик наққошлар орасида энг моҳир ва машҳур устаси эди. Уста Усмон Икромов бошқа ҳамкасб усталар билан биргаликда яратган Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри эски биносининг, Муқимий номидаги Ўзбек Давлат музикали драма театри ва бошқа бир қатор биноларнинг ганч ўймакорлик безаклари фикримиз гувоҳидир.

Шу ўринда шуни ҳам эслатиб ўтиш кераккки, Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик опера ва балет катта театри қурилган кезлари бинонинг бадиий безагини яратиш учун республикадаги барча область халқ усталари чақирилди. Улар орасида Усмон Икромов ва унинг ўғли Маҳмуд Усмонов ҳам бор эди. Театр биносининг бадиий безагини ишлашдаги хизматлари учун бир группа усталар Давлат мукофоти лауреати деган унвонга сазовор бўлишди. Маҳмуд Усмонов эса СССР Рассомлар союзи аъзолигига қабул қилинди.

Уста Маҳмуд Усмонов 1905 йил Тошкентда туғилди. У ўн беш ёшидан отаси ишларига актив кўмаклаша бошлади ва меҳру муҳаббат билан ота касбини эгаллашга тиришди. Отаси ҳамда акалари билан ҳамкорликда меҳмонхона, айвонларни безашда иштирок этди. Аста-секин ганч ўймакорлик санъатини мукаммал эгаллаб олди. Монументаль-декоратив санъатини ривожлантиришда юксак ютуқларга эришди. Шунинг учун, ҳам Ўзбекистон монументаль-декоратив санъатининг туғилиш тарихи унинг номи билан боғлиқ.

Маълумки, 1966 йил 26 апрель тонготарида Тошкентда даҳшатли воқеа юз берди. Зилзила туфайли кўпгина иморатлар вайрон бўлди. Барча қардошларимиз ёрдами билан янги Тошкент шаҳрини қуришга киришдилар. Улкан бинолар қад кўтара бошлади. Уста Усмон акага ҳам янги-янги буюртмалар ҳамда таклифлар кўпайиб кетди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг янги биносидаги икки залнинг ганч ўймакорлик безаги Усмон акага топширилди. У 22 кишидан иборат ўз бригадаси билан умумий ҳажми 517 квадрат метрни ташкил этган бу икки зални юксак дид ва маҳорат билан безади, ажойиб нақшлар ўйди.

1967—1968 йилларда уста Маҳмуд аканинг қўли қўлига тегмади. Шаҳримизда қад тиклаган барча кўркам бинолар безагини яратишда иштирок этди. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети биноси, Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг янги биноси, Навоий номидаги Давлат адабиёт музейи, Ўзбекистон қишлоқ-хўжалиги министрлигининг мажлислар зали, «Баҳор» концерт залининг саҳнаси ва бошқа биноларнинг ўйма нақши шулар жумласидан. Бу даврга келиб Маҳмуд Усмонов бригадаси 32 кишига етди.

Ана шу даврдаги хизматлари ҳамда ганч нақшида эришган муваффақиятлари учун Маҳмуд Усмоновга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби унвони берилди, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти ҳамда республика Ленин комсомоли мукофоти билан тақдирланди.

1969—1970 йилларда уста Маҳмуд аканинг ижодий меҳнатлари янада барқ урди. У В. И. Ленин Давлат Марказий музейининг Тошкент филиали биносига безак беришда юксак маҳоратини намойиш этди. Самарқанднинг 2500 йиллиги муносабати билан Самарқандда қурилган янги аэропорт, Тошкентдаги Ленин бульварининг марказий архитектура комплекси, кафе, чойхоналарнинг ганчли ўйма нақшларини яратишда ҳам катта хизмат қилди, боққанда кишиларнинг ҳавасини келтирадиган, завқу шавққа буркэйдиган чиройли безаклар кашф этди.

Маҳмуд Усмонов ўз хотирасида авайлаб сақлаб келаётган анъанавий орнаменталь нақшлар хазинаси билан архитектура ва санъат билимдонларини ҳайратга солади. У нақшларни хотирасида сақлабгина қолмай, уларга қайтадан жило беради, пардозлайди, улар асосида янги нақшлар ҳам ихтиро этади. Зотан санъатнинг ўзи худди шуни талаб этади, санъаткорнинг санъаткорлиги ҳам мана шунда. У маълум бўлган анъанавий нақшларга янги жило бериб, чиройли безаклар билан бойитар экан, ҳар бир иши бамисоли деворларга басталанган янги музикадай кўнгилларни тўлқинлантиради, қалбларда гўзаллик қўшиғи жаранглагандай бўлади.

— Мен деворларга фақат Тошкент нақшларини чизиш билан қаноатланмайман,—дейди уста Маҳмуд аканинг ўзи. — Навоий театрининг бадиий безагидан кейин биз Бухоро, Хива, Фарғона ўймакорлик нақшларини ўзлаштириб олдик. Мен ҳаммасидан фойдаланаман Ахир Бухороми, Хивами, Фарғонами, қаерники бўлишидан қатъий назар, гўзал нақшлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Ўзбекистонда энг яхши ганч нақши Бухоро нақши ҳисобланади.

Биз моҳир наққошнинг баъзи бир безак ишларини санаб ўтдик холос. Ваҳоланки, Маҳмуд Усмонов ҳаёти ҳақида ҳар қанча сўзласа ҳам оз. Бинобарин унинг ўринбосарлар тайёрлашдаги хизматининг ўзи халқимиз ишига улкан ҳисса бўлиб қўшилди. У 20 йилдан ортиқрок В. И. Ленин номли Пионерлар саройида ганч ўймакорлик тўгарагини бошқариб, пионер ва мактаб ўқувчиларига ўз ҳунарини ўргатди. Етти йил П. Беньков номли рассомлик билим юртида наққошлик санъатидан дарс берди. Ўқувчиларни ўз касбига оташин муҳаббат билан қарашга ўргатди. Усмонов меҳнаткаш, талантли, ҳамиша изланувчан наққош бўлиши билан бир қаторда моҳир педагог эканлигини ҳам кўрсатди. Натижада анъанавий орнаменталь санъатини ва Усмонов услубини эгаллаб олган қанчадан-қанча шогирдлар етишиб чиқди. Улар орасида, айниқса, ўз ўғиллари Мирзоҳид, Мирвоҳид ва Мурод Усмоновлар, Т. Шарипов, О. Файзуллаев ва бошқалар алоҳида ажралиб турадилар. 40 дан ошиқ ёш усталар эса, Тошкент ганч ўймакорлик нақшини пухта ўзлаштириш борасида тинимсиз меҳнат қилмоқдалар, ўз устозларидан сабоқ олмоқдалар.

Уста Маҳмуд Усмонов хизмати партия ва ҳукуматимиз томонидан доим муносиб тақдирланмоқда. У 1975 йилда СССР Давлат мукофоти лауреати деган юксак унвонга мушарраф бўлди. Бу эса, ўз навбатида Усмоновнинг Ватанимиз ва халқимиз олдидаги ўз бурчини шараф билан адо этаётганлигидан далолат беради.

Т. ОДИЛБЕКОВ,
Э. МУҲАМЕДОВ.

БЕТОНДАН «ҚУЙИЛГАН» УЙ

Ангренда 45 квартирали, тўққиз қаватли уйни монолит темир-бетондан республикада биринчи бўлиб қуришга киришилди. Бу иморат уй-жой қурилиши учун одатдан ташқари усулда — элеваторларни қуриш чоғида фойдаланиладиган сирғалувчи опалубга ёрдамида барпо этилади.

Ангренда орттирилган тажрибадан бундан кейин монолит темир-бетонлардан бино қуришда фойдаланилади. «Ўзниипградостроительства» институтида кучли зилзилага чидайдиган ана шундай 16 қаватли уй-жойларнинг лойиҳалари устида иш олиб борилмоқда.

(ЎзТАГ).

Спорт

БИРИНЧИ ДАВРА ОХИРЛАМОҚДА

Бугун мамлакат биринчилиги учун «А» класси биринчи лигаси қатнашчилари чемпионатнинг ярмига якун ясашади. «Пахтакор» футболчилари Риганинг «Даугава» коллективини қабул қилишади.

Ўтган жума куни бўлиб ўтган навбатдаги тур ўйинлари турнир жадвалига деярли ўзгартиш киритмади. «Нефтчи» Оржоникидзеда «Спартак» командаси билан бўлган ўйинни дуранг қилиб, 26 очко билан ҳамон турнир жадвалида пешқадамлик қилмоқда. Бу турда «Пахтакор» ҳам, «Қайрат» ҳам иккитадан очкони қўлга киритди. Тошкентлик футболчилар Запорожьенинг «Металлург» коллективини қабул қилишди. Ўйин гарчанд майдон эгаларининг тўла устунлигида ўтган бўлсада, биринчи тўпни киритиш учун 68 минут вақт лозим бўлди. Бунгача М. Ан 11 метрдан тўп кирита олмади, сўнгра унинг ўзи дарвозабон билан яккама-якка чиқиб, қулай имкониятни бой берди. Тўлаган Исоқов, Константин Баканов, Евгений Жуковлар ҳам чиройли бошланган комбинацияларни охирига етказа олмадилар.

Константин Бакановнинг 68- ва 87-минутларида боши билан киритган икки тўпи «эгизак гол» деса бўлади. Негаки, ҳар иккала тўпни у деярли бир масофадан боши билан дарвозанинг чап бурчагига йўналтирди.

Қозоғистон футболчилари Риганинг «Даугава» коллективи билан учрашиб худди шундай ҳисобда (2:0) устун келишди. Энди Рига футболчилари Тошкентда, Запорожье командаси эса Олмаотада ўйнайди. «Қайрат» футболчилари сўнгги учрашувни ўз майдонларида Ярославлнинг «Шинник» коллективи билан ўтказишади.

Жума куни бўлган бошқа учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Звезда» — «Шинник» — 1:0, «Кубань» — «Таврия» — 0:2, «Терек» — «Торпедо» — 1:2, «Колхозчи» — «Спартак» (И-Ф) — 1:1, «Спартак» (Н) — АСК — 1:0, «Помир» — «Нистру» — 2:1, «Кузбасс» — «Рубин» — 2:1.

Биринчи давранинг сўнгги тури олдидан пешқадам «Нефтчи»да 26, «Пахтакор»да 23, «Қайрат» футболчиларида 22, «Таврия» ва «Спартак» (И-Ф) да 21 тадан очко бор.

Ўқувчилар спартакиадасида

Львовда мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XIV спартакиадаси давом этмоқда. Шу кунларда тўққиз спорт тури бўйича мусобақалар давом этяпти. Республикамиз ёш футболчилари Қирғизистон командаси билан учрашиб, 2:0 ҳисобида ғолиб келишди ва Украина, РСФСР, Латвия, Литва ва Белоруссия командалари билан бирга финалда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди.

Бокс мусобақаларида Э. Илясов 63 килограммгача вазнлилар ўртасида, А. Федяев 74 килограммгача вазнлилар ўртасида финалга чиқиб, кам деганда кумуш медалга сазовор бўлишди. Гимнастикачилар баҳсида Оловиддин Отахонов кўп курашда иккинчи ўринни эгаллаб, кумуш медалга сазовор бўлди. Спортчимиз кўп курашнинг айрим турлари бўйича ўтказиладиган шахсий мусобақада қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

Баскетболчиларимиз Литва командаси билан бўлган мусобақада ютқазиб қўйишди. Қизлар командамиз 40:83, ўғил болалар командаси 55:69 ҳисобида енгдилар.

Дзюдочилар мусобақасида тошкентлик Геннадий Каплан кучли олтиликдан жой олиб, командасига зачет очколар келтирди.

Қўл тўпи мусобақаларида командамиз муваффақиятли қатнашмоқда. Дастлабки икки турда қизлар командаси ҳам, ўғил болалар командаси ҳам ғалабага эришишди. Қизларимиз Арманистон командасини 19:8, Грузия вакилларини 16:12, ўғил болалар эса грузиялик тенгдошларини 25:20, Москва коллективини 21:20 ҳисобида мағлуб этдилар.

ЁШ ТЕХНИКЛАР

ОРЖОНИКИДЗЕ район Қибрай посёлкасида 1975—76 ўқув йилининг бошида ёш техниклар станцияси иш бошлаган эди. Шу кунларда бу ерда 120 дан ортиқ ўқувчи техника сирларини ўрганиш билан банд. Станция директори Ҳ. Абдураҳмонов, тажрибали радиотехник А. Қорахўжаев, кино-фото студия раҳбари А. С. Лабанка уларга бош-қош. Станцияда ўндан ортиқ тўгараклар мавжуд бўлиб, унда айрим ҳаваскорлар радиотехника алифбесини ўраганиш ёки энг оддий радио схемаларининг маъносини ечиш билан шуғуллансалар, бошқалари махсус хонада телевизор қисмларини йиғадилар, моделларни радио орқали бошқарадиган мураккаб асбобларни йиғиб, ўз малакаларини оширадилар.

Станциянинг ракета ва авиомоделчилари тўгараги аъзолари шу йил март ойларида Тошкент ва Олмалиқ шаҳрида ўтказилган область биринчилиги мусобақаларида қатнашиб, фахрий иккинчи ўринни эгалладилар.

Шу кунларда ёш техниклар станцияси райондаги ўндан ортиқ мактабни ўз оталиғига олган, 5,40 ва бошқа бир қатор мактабларда кинофото студия, телемеханика, ракета ва авиомодел, радиотехника, моҳир қўллар каби тўгараклар ташкил қилиниб, уларда юзлаб ўқувчилар техника спорти сирларини эгалламоқдалар.

Б. ДОСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Эрталабки гимнастика. 10.30 — Мультфильм. 11.00 — **Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси** (бадиий фильм, 7-серия). 12.10 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 15.15 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — Объектив. 16.40 — **Олтин олмалар** (бадиий фильм). 17.55 — «Орлёнок» телестудиясида учрашув. 18.30 — «Ангола. Кураш давом этмоқда» (ҳужжатли фильм). 19.00— Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — «Театр ёшлиги» (спектакль). 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — **Футбол: «ДИНАМО»** (Москва) — **«ДИНАМО»** (Тбилиси).

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Қизиқарли учрашувлар. 19.00 — **Футбол: «ПАХТАКОР»** (Тошкент) — **«ДАУГАВА»** (Рига). 20.50 — Ўн минут музика. 21.00 — **«Ахборот»**. 21.20 — Июль — ҳал қилувчи ой. 21.40 — Қизлархон Дўстмуҳамедова ва Нурмоҳон Бўронов концерти. 22.30 — Антракт ва ролларда: Л. Мельникова.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Қизлар (бадиий фильм). 20.40 — Тошкент янгиликлари. 20.55 — Телефильм. 21.10 — Математика.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Муаммога ўрин йўқ — «ДРУЖБА» 11, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21.30). МОСКВА (11, 12.30, 14, 16, 18, 19.30, 21), «МИР», «НУКУС» (тоқ соатларда). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Катта пойга — «САНЪАТ САРОЙИ (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Цирк — «ДРУЖБА» (10.20, 12, 14, 16). «ҚОЗОҒИСТОН», «ЯНГИОБОД», ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Пролетар диктатураси учун бриллиантлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (10, 13, 16, 19, 21.30), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Муаммога ўрин йўқ — «ФЕСТИВАЛЬ» (20.30, 22.30).

Цирк — «ХИВА» (20.50, 22.30).

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ҚЎЛЛАРИМ РУЛДАДИР, РУЛДА

ПАРК директори Аҳмаджонни саммани қарши олди. Унга жой кўрсатар экан, зимдан қараб қўйди. Орадаги сукунатни директорнинг ўзи бузди:

— Шундай қилиб қароингиздан қайтганнинг йўқми? —сўради директор.

— Йўл бўлсин қўйяпти. Бунинг устига автобусим эски...

— Ҳа, мана бу бошқа гап. Гапнинг лўндасини айтиб машинамни янгилаб беринглар, деб кўп қолмайсанми баҳона ахтармай.

— Баҳона эмас, шаҳарда ўзимга мосроқ иш топсам дегандим...

Директор аста ўрнидан туриб хонада у ёқ-бу ёққа юрди. Сўнг Аҳмаджон ёнига ўтирди.

— Аризангга қўл қўйиб бериш қийин иш эмас, яна бир бор ўйлаб кўр. Ахир, ота-боболар «дарахт бир жойда кўкаради» дейишган-ку. Қолаверса, янглишмасам меҳнат фаолиятингни шу ерда бошлаган эдинг...

— Шофёрлар курсини битирганимдан кейин шу ерда ишлаб келаяпман. Ўн йил бўлди.

— Ҳа, баракалла. Меҳнат фаолиятингни шу ерда бошлабсанми, шу ерда нафақа билан пенсияга узатамиз.

Директор кулиб ўрнидан турди. Аҳмаджоннинг ҳам чеҳрасида очиқлик кўринди.

Орадан йиллар ўтди. Мана бугунги кунда Тошкент области шаҳарлараро пассажирлар ташиш автобус паркида илғор ходимлар ҳақида гап борганда бўлса, Аҳмаджон Ҳайитбоевнинг номи биринчилар қатори тилга олишади. Унга мисллари, турли йиғилишларда сўз бериб, бошқаларга, ёшлар тажриба ўрганмоқчи бўлишганида Аҳмаджон ака директор билан бўлган ўша суҳбатни кўз олдига келтириб ўз-ўзидан [illegible]. Гўё унга директор «ўшанда осон иш қидириб ўзингни қочмоқчи бўлдинг-а» деяётгандек туюлади.

—Аҳмаджон Ҳайитбоев ўзининг фидокорона меҳнати, ҳамкасбларига бўлган муносабати билан коллективимиз ўртасида катта обрў топди,— дейди Тошкент области шаҳарлараро пассажир ташиш автобус парки партия ташкилотининг секретари В. Фёдорченко,— у актив жамоатчи ҳамдир, парк халқ контроли комитетининг аъзоси сифатида катта иш олиб бормоқда.

...«Самарқанд» автовокзалида пешгоҳига «Тошкент—Бухоро» сўзлари ёзилган автобус йўлга чиқди. Шофёрларга, улардан пассажирларга Аҳмаджон Ҳайитбоев...

О. НИЕЗОВ, шофёр.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—20107. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока», кўчаси № 26. Индекс 64633. В—2600.